

em nos p[ro]viam p[ro]p[ri]e p[re]cesserit tot
 vocaciones habemus. quot milia
 martir[um]. quot milia virginu[m] q[ue]
 milia c[on]fessio[n]u[m]. tot sunt milia voca-
 cium **Ioh[ann]es 10.** Proprias oues vocat
 nominatim et adducit eas. Et Apo-
 stol[us] ad **Phil[ipp]os 3.** Ea que retro sunt
 obliuiscens et ad ea que p[ro]p[ri]a s[un]t
 extendens in seipsum ad destinatu[m]
 persequor brauium super ne vocacionis
 Sed nos vocat p[ro]missiombus p[ri]-
 morum sicut vocat paupere[m] ostē-
 tendo sibi denariu[m]. **1. Pet[ro] 3.** In h[oc]
 vocati estis ut benedictione heredi-
 tate possideatis. Tercio vocat nos
 p[ro]p[ri]is flagellor[um]. quociens
 enim infirmitatibus flagellamur
 seu fatigamur vel aduersitatibus
 tribulamur tocies a deo vomur
 Et sicut **Greg[orius]** dicit Mala que nos
 premunt ad deum nos repellunt.

Ca. 12. Lcō 126.

O qm̄ bonus et suavis ē
 domine spiritus tuus in
 nobis **Ideōq[ue]** hos qui
 errant partibus cor-
 poris et de quibus peccant admo-
 nes et alloqueris ut relicta malicia
 a credant in te domine. Sic supe-
 rius dictum fuit intencio salomo-
 nis a medio 10. ca. vsq[ue] ad finem
 libri ē declarare quō sapia que ē
 verus dei cultus mirabiliter gub[er]-
 nauit p[ro]p[ri]um hebreorum ut p[er] hoc
 omnes homines hebreor[um] historiā
 audientes ad verū cultum vnius
 dei qui ē sapiēcia animarent[ur] fuit
 ista gubernacio mirabilis in trib[us]
In egipciour[um] expugnatione. **In**
 hebreorū p[er] desertum traductio-
 ne. et in chanaanorū de terra p[ro]mis-
 sionis electione. **P**ostq[ue] igit[ur] de-

clarata est gubernatio sapientie
 circa populum hebreorum quan-
 tum ad duo prima. **I**n ista par-
 te consequenter agitur de p[ro]p[ri]e
 ne gēciū p[ro]p[ri]e q[ue] etā scāz inha-
 bitabant ante filios israel **I**nha-
 bitabatur autem a septem genti-
 bus quas in aduentu filiorum is-
 rael et in mora eorum nō statim
 et subito s[ed] paulatim dominus de-
 leuit et captiuauit et dominio illi[us]
 terre priuauit et in eadem filios is-
 rael miraculose plantauit. Et cir-
 ca ista duo fiunt. **P**rimo agit
 de chanaanorum afflictione. **S**ecundo
 de hebreorū instructione. **T**u autē
 dominator. **C**irca primū autē
 duo fiunt quia p[ri]mo agitur de mo-
 do afflictionis qua gens chana-
 neorum fuit flagellata. **S**ecundo
 ostenditur q[uod] illum modū diui-
 na potēcia non fuit necessario li-
 mitata. secunda pars ibi. **N**on q[ui]
 impotens. **C**irca primū duo fi-
 nūt quia p[ri]mo ostenditur boni-
 tas diuine castigationis ad om̄s
 peccatores generaliter. sed ad ea-
 tholicos specialiter. secunda pars
 ibi **I**llos enim antiquos. **C**irca p[ri]-
 mum in lectione iuxta dierna duo fi-
 unt. quia p[ri]mo agitur de diuina
 dulcedine quā influit mentibus
 iustorum. secundo de mira man-
 suetudine quam ostendit in cor-
 reptione malorum. secunda pars
 ibi **I**deōq[ue] hos qui errant par-
 tibus corporis et de quib[us] ac. **C**ir-
 ca primū dicit sic. **O** qm̄ bonus et
 suavis ē domine spiritus tuus in
 nobis **V**bi diuine bonitatis dulce-
 do commēdatur ex signo magne
 admira[n]t[is]. **O** ex nō gēndis itēōis

292

Ca. 12

q̄ ex vocabulo summe p̄fectionis
 bon⁹. ex verbo mire dilectionis: su-
 auis. O fm Pristinū a Papiam
 aliquādo est nomē littere: aliq̄do
 est interiectio: aliq̄ndo est aduer-
 bium. Si est interiectio: est inter-
 iectio q̄nq̄ dolentis. vt o m̄ q̄nta
 miseria sum⁹. R̄nq̄ est interiectio
 admirātis. vt o rem mirabilem.
 q̄nq̄ similiter est aduerbiū. a di-
 uersas habet significacōnes. Est
 em̄ aduerbiū vocandi vt o regia
 Admirandi. vt o q̄lis facies. In
 dignādi. vt o tēpora. o mors. Op-
 tandi. vt o assis. Exhortandi vt o
 fugite. R̄n̄ vero profertur cum sp̄i-
 racōne a motu: sic est interiectio.
 Quādo seq̄tur accusatiu⁹: est adū-
 bium. vt o condicōem miseriam
 In p̄posito est interiectio vel adū-
 bium nō est cura a est nota magne ad-
 miracōnis. q̄ est nota gr̄adis in-
 tenacōnis Juxta illud p̄s. O q̄ m̄g-
 na multitudo dulcedinis tue dñe
 Bon⁹ est vocabulum diuine p̄fec-
 tionis Luce. 18. Nemo bon⁹ est ni-
 si solus deus. Suauis est verbuz
 mire delectacōnis In p̄s. Gustate
 a videte quoniā suauis est domi-
 n⁹ Vult ergo dicere deo regraciā
 do q̄ mirabiliter: q̄ ineffabiliter
 sp̄s su⁹ a benignitas sua est mag-
 na in nobis id est iudeis. In p̄s
 Nō fecit taliter om̄i nacōni. vel in
 oibus fm̄ aliaz litteram. quia in
 p̄s. Suauis est domin⁹ vniuersis
 a miseracones eius sup̄ oia opa
 ei⁹. Sic ḡ patet diuina dulcedo in
 oibus creaturis generaliter. sed
 specialiter mansuetudinē decla-
 rat in correptione maloz quos ta-
 mē posset affligere a annihilare

si vellet vel in infernum detrudere
 corripit a monet a alloquit vt re-
 linquat maliciā suā a redant ad
 eum p̄ penitētiā. Et hoc ē quod
 subdit. Idq̄ videlicet quia tāta
 est in te suauitas tonitatis. Circa
 hos qui exerrāt peccādo sc̄z p̄ib⁹
 corporis id est particularit̄ a pau-
 latue a de quib⁹ peccant id est de
 peccatis: admones p̄ predicacōez
 exteriorem tuam a allo q̄ris p̄ in-
 ternam inspiracōnem: vt relicta
 malicia credāt p̄ fidem operātem
 p̄ dilectionem in te domine q̄ eos
 ita dulcit reuocas ab errore. Sua-
 uis est domine sp̄s tu⁹ Quāuis
 homo certitudinalit̄ expiri nō po-
 test se sp̄m̄ sanctum habere: sicut
 nō p̄t se scire esse in caritate sc̄dm̄
 sc̄os. tria tñ siḡ p̄t hō habere fm̄
 q̄ verisimilit̄ p̄t comicere se sp̄m̄
 sanctū habere p̄ gr̄az. Et accipiū-
 tur ista tria siḡ fm̄ triplicē specie
 in q̄ legim⁹ sp̄m̄ sc̄duz apparuisse
 Apparuit ei in specie nub̄ sup̄ xp̄z
 tr̄nsfigurati. In specie colūte bap-
 tistatum. In specie ignis sup̄ ap̄lo-
 tū collegiū aegregati. Primū siḡ
 nū ē habūdantia lacrimaz. a ido
 apparuit i specie nub̄is. Nubes ei
 fundūt fluuios sup̄ terram. a sp̄s
 sanct⁹ irrigat mentē deuotā quā
 inhabitatē diḡtur fluuiio lacrima-
 tū. Vñ Gen. 1. 8. 8 sp̄s dei fere-
 bat sup̄ aq̄s. Et in p̄s. Flauit spi-
 ritus a fluent aque Rō. 8. Ip̄e spi-
 ritus postulat p̄ vobis gemitib⁹
 inenarrabilib⁹. postulat a postu-
 late nos facit fm̄ Glosam Bern̄
 di sup̄ Cant. Lacrime penitētium
 vinum sunt angelorum: quia in
 illis dulcor vitis: sapor gr̄cie: gust⁹

bulgencie sanitas et delectatio inno-
 cencie. reco filiacois iocunditas et
 serenitate conscientie suauitas. **Se-**
 cundu signu est dimissio iniuriaru
 et ideo apparuit in specie columbe
 que felle caret. **Vnde** quando ho i-
 uenit se paratu et benignu ad di-
 mittendum iniuriam sibi factam
 euidens signu est q spiritum san-
 ctum habet cum quo nullu odiu
 stare potest cum sit amor. odium
 namq animaz inflat indurat et a-
 maricat. **Sed** spiritus sanctus per
 oppositas condiciones describitur
 Nam comparatur roxi unctioi et
 melli. In quantum enim cor infla-
 matum refrigerat dicitur ros. **Eccl.**
 18. Nonne refrigerabit ros. **Vnde**
 perit ecclesia q corda nostri spiri-
 tus sancti mundet infusio et sui ro-
 xis intima aspersione fecundet. In q
 tum vero cor odii induratu mol-
 lificat dicitur **Joannis 2.** Unctioe
 habetis a sancto et nostis omnia.
 Quia vero cor amaricatum dulco-
 rat dicitur mel. **eccl. 20.** Spiritus
 me super mel dulcis. nec inuac
 hominem pacem fictam pretende-
 re in verbis et odium celare in cor-
 de quia fidonem talem detestatur
 spiritus sanctus. Sapiencie primo
 spiritus enim sanctus discipline
 effugiet fictum. **Tecum** signu
 est desideriu supnorum. et ideo spi-
 ritus sanctus apparuit in specie ig-
 nis. Sicut enim ignis naturaliter
 tendit sursum et se celo coniungit
Ita spiritus sanctus corda illoz
 accendit sursum eleuat ut terrena
 fastidient et celestia desideret. **Eze.**
8. eleuaui me spiritus in ter celu
 et terram. non dixit posui me in ce-

lo quia ibi tantum sunt boni. nec
 dixit posuit me in terra q ibi ma-
 nent auai. **Sed** dixit eleuaui me
 inter celum et terram. **¶** Quia ibi
 debent esse fideles xpiani. Cuius
 ratio est quia habent aliquando
 ascendere versus celum celestia co-
 templando et aliquando versus ter-
 ram proximoz utilitatib ministrando.
¶ **U**bitatio literalis. **¶** **U**trum gra-
 tia spiritus sancti detur necessario
 homini se quantum potest ad gra-
 tiam preparandi. et videtur q no
 quia cuiusq deus dat gratia
 gratis dat eam et libere ex sola mi-
 sericordia. **¶** **I**gitur quantumcunq
 disponat se homo est in libera deli-
 voluntate dare sibi gratiam vel no
 dare. **¶** **I**tem homo comparatur
 ad deum sicut lutum ad figulum.
¶ **I**tere. decimo octauo. Sicut lutum
 in manu figuli sic nos in ma. in. do.
 is. sed lutum quantumcunq sit bene
 preparatum non accipit formam
 a figulo ex necessitate. **¶** **I**git nec ho-
 mo gratiam a deo quantumcunq se
 preparat. **¶** **A**d oppositum est glo-
 sa super illud **Rō. quinto.** Iustifica-
 ti per fidem pacem habeamus. **¶** **E**t
 est **Augustini.** deus recipit confu-
 gientes ad se aliter esset iniquitas
 in eo. **¶** **S**i impossibile e q ideo sit in-
 quitas q impossibile e q n recipiat co-
 fugientes ab se q ofugies ad deuz
 necario se qe gram. **¶** **A**po. 3. **E**go
 sto ad ostiu et pulso si qs apuerit
 in intrabo ad eu et cenabo cu eo. **¶**
Si iste q dispuit se faciedo id qd ideo e
 apit sibi q intrat necario. **¶** **C**onfir-
 tur q isto apiente sibi aut intrat a no i-
 trat. **¶** **S**i n intrat q frustra pulsat
 qd impinz est dice. **¶** **S**i intrat q dat

Item Anselm⁹ de casu dyaboli e. 3
 dicit q^d illa est causa q^{re} de⁹ dyabolo
 nō dedit grām a pseuerantiā
 q^a ipse noluit accipere. Vñ nō id
 nō accepit dyabolus pseueranti
 am: quia de⁹ nō dedit: sⁱ idō deus
 nō dedit quia ipse nō accepit: q^a
 quicumq³ se parat vt accipiat ne
 cessario recipit. ¶ Ad dubitatio
 nem dicēdum q^d q^dda³ est necessi
 tas coactōnis a q^odam est necessi
 tas infallibilitatis. Necessitas co
 actionis nullo modo cadit in deo.
 necessitas vero infallibilitatis ca
 dit in deo ex promisso suo a pacto
 siue lege statuta. a hec nō est ne
 cessitas absoluta sed necessitas o
 se q^{ntie}. Vnde nō stat cu³ lege sta
 tuta q^d viator faciat quod in se ē
 disponēdo se ad grām quin habe
 at grām. posset tamē deus mutāre
 legem circa aliam psonā: si vell^{et}
 et talis q^{ntumcumq³} se disponēt
 nō haberet: quia dispositio homi
 nis nullam causalitate³ habet res
 pectu gratie de necessitate. sed tā
 tum de congruo: quia gratia exce
 dit omnē operationē naturalem
 nec est possibile q^d homo mereat³
 p quodcumq³ opus natuāle mō
 rale puta gratiam de condigno.
 ¶ Ad racōnes in oppositum Pri
 mā credo q^d ex misericordia a gra
 tia sua p tanto: quia talem legem
 misericordie statuit a obseruat. sⁱ
 statuta lege necessario dat graci
 am necessitate consequētie. ¶ Ad
 secundum quamuis sumus sicut
 lutum p comparacōem ad deum
 aliquo modo. nō tamē similitudo
 tenet in omnib⁹: nec est pactum
 inter artificem a lutum. a dato q^d

foret artifex posset frangere pac
 tum: pacti lege manēte. q^o nō po
 test deus pacto suo manente. nec
 tutum potest aliquid apud artifi
 cem pmereui: nec de cōdigno: nec
 de congruo. In hac tñ q^{stioe} magis
 pie q^d loq^{er} ē loq^{ndu³}. **L**eo. 124

Illos em̄ antiquos habi
 tadores terre tue s^{ac}te q^s
 exhoruisti q^m odibilia ti
 bi opera faciebāt p medicamina
 a sacrificia iniusta a filio³ suoru
 necatores sine misericordia. a co
 mestores viscerū hominū a deuora
 tores sāguinis a auctores paren
 tes animarū in auxiliatarū a me
 dio sacramēto tuo voluisti p^{er}
 p man⁹ parentū n^oro³ vt dignā p
 cipent pegrina^oem puero³ dei
 qⁱ tibi omnū carior ē terra. ¶ De
 clarata dīma castigacōe ad ones
 peccatores generalit³: q^o oēs corri
 pit: admonet a alloquit³ vt relin
 quat maliciā. In hac pte ostēdit
 diuinā demenciā in castigacōe
 illaz gentiū q^s de terra s^{ac}ta ex
 pulerūt filij israhel specialit³. ¶ Et
 circa hoc duo facit. P^{ri}mo repli
 cat p^uniēdo³ perūsitate³. Secūdo
 explicat dei p^uniētis pietate³. ibi
Sⁱ in hijs tamē in. Et tercio recā
 pitulat di misericordie equitatem.
 ibi. Cum g^o sis iustus. ¶ Circa p^{ri}
 mū in explicādo p^uniēdo³ perūsi
 tatem q^uq³ fiunt in lectione hodi
 erna. P^{ri}mo ostēditur q^d erant
 p^uniendi. Secūdo q^{re} erāt p^uniē
 di. Tercio quō erant p^uniendi.
 Quarto p quos erāt p^uniendi. a
 q^{nto} ad q^o erant p^uniendi. P^{ri}
 mo g^o ostendit q^d fuerūt q^s de⁹ p^u
 niunt in aduentu filio³ israhel in

terram sanctam. Et quantum ad hoc dicit Illos enim antiquos habitatores sancte tue terre. Vbi notandum quod septem gentes que a terra sancta eicte fuerunt suis nominibus computantur Deut. septimo videlicet. Et hi. amorrei. chanaanii. et pherezei. euei. et gebuzei. a gerzei. Quare autem eicte fuerunt dicitur in litera statim quos inquit exhorruisti id est abominabiles habuisti. quoniam odibilia sunt ei opera que faciebant Et quoniam. Certe peccauerunt in deum peccauerunt in primum In deum peccauerunt contra summam veritatem. contra summam maiestatem. contra summam bonitatem. Peccauerunt contra summam veritatem indulgendo sortilegiis quibus inuestigabant de occultis et quibus se dicebant mederi infirmis. Unde eorum sortilegia vocat hic medicamina quod infirmitates per sortilegia medebant sicut non nulle vetule adhuc faciunt dicuntur. Contra summam maiestatem deliquerunt quia sacrificia que soli deo debebant pro se faciebant et ideo iniuste hoc intelligit quod dicit quod faciebant iusta sacrificia graviter peccauerunt in deum. Et non solum hoc immo peccauerunt in primum et maxime in illos quibus ceteris patribus magis grati debebant fuisse videlicet in filiis suis. Unde lra subdit quod fuerunt filiorum suorum necatores in pro. Immolauerunt filios suos et filias suas demonibus. Ecce quod difficile fuit colere demones qui iubebant filios filios a patribus immolari et hoc fecerunt isti gentiles sine misericordia. Vnde non interfecerunt filios suos ut imo-

lauerunt demonibus immo cum gaudio et hilaritate hoc fecerunt. Et iolitera dicit quod fuerunt filiorum suorum necatores sine misericordia. Et non solum occiderunt filios immo viscera id est carnes humanas comederunt quatenus partem deo sacrificauerunt comburendo partem comederunt masticando sicut iudei de suis sacrificiis faciebant. Et hoc est quod subdit. et viscera comestores et nominant viscera ad ostendendum crudelitatem eorum quia potest esse quod interiora humana sicut pulmonem et par et renes comederunt. Quidius metha. 14. Deu quatenus scelus est in viscera viscera comedi. Congesto quod auidum pinguescere corpore corpus. Quod crudeliter in viscera viscera comedi et etiam in sanguine. Unde subdit Deu ocores sanguinis. Et hoc super omnia sectam eorum reddit detestabilem quod erant auctores prout animarum auxiliatarum litera est obscura sed vult dicere quod illi qui fuerunt parentes animarum auxiliatarum id est hominum occisorum sine auxilio et defuerunt auctores intendendo et ordinando de morte eorum. ita quod ipsi et parentes vite fuerunt auctores mortis. Et hoc est quod dicit quod fuerunt iubendo et ordinando ipsam mortem filiorum ad sacrificium deorum suorum. Ipsi et in quod parentes carnaliter animarum auxiliatarum id est hominum delictorum sine auxilio. Peccauerunt ergo tam in deum quam in proximum. Et sic patet qualiter deleri debebant. Sed quoniam. Certe per occasionem

a expulsiōe a terra illa sancta in qua
 filius dei erat nasciturus. videtur. et
 moriturus. propter quod illam sanctam no-
 minat. **V**n subdit sic terra a medio sa-
 cramento tuo sic voluisti perdere. **T**er-
 ra enim sancta sacramentum dicitur. Est
 enim sacramentum generaliter loquendo sa-
 crae rei signum. quod et illa terra figura-
 bat etiam militantem et etiam trium-
 phantem. Et quod Christus in ea sacramenta
 noui testamenti instituit fuerat con-
 stitutus. merito sacramentum voca-
 tur. **M**edium vero sacramentum quia in
 medio mundi posita est. **S**ed pro quos
 fuerit delendi. **C**erte dicit Salomō
 pro manu propter nuntium neorum. qui sub **J**o-
 sue intrauerant terram promissionis
Josue. **I**ustum enim fuit quod cultores
 veri dei cultores demonum superaret.
 Et ideo subdit quinto causam ad
 quod expulsi fuerunt ut videlicet dignam
 pepererint peregrinationem puerorum
 dei id est **A**brahamam **I**saac et **J**acob
 qui in terra illa fuerunt peregrina-
 ti et quibus terra sancta fuerat re-
 promissa. que tibi deo omnium
 est carior terra. **P**rimo quia ibi ha-
 bitauerunt sancti patriarche tam-
 quam peregrini. **S**ecundo quia ibi Christus
 conceptus est natus conuersatus
 docuit: mortuus est resurrexit: as-
 cendit in celum et ibi iudicaturus
 est vivos et mortuos. **I**n psalmo. **B**ene-
 dixisti domine terram tuam **I**lluc
 adhuc per discrimina multa ad-
 uocatis transitur ubi mori non time-
 tur **I**bi per martirium ad terram
 viventium ascenditur. **C**ara est ergo
 deo terra illa ratione creatiois. **C**a-
 rior ratione recreatiois. **C**arissima
 ratione figuratiois ut dignam acci-
 perent vel pepererint peregrinatio-
 nem

Collō

nem puerorum dei. **C**um vita christia-
 na peregrinatio quedam sit versus
 patriam nobis promissam neces-
 se est quod christianus condiciones pe-
 regrini habeat eundo et redeundo.
Peregrinus autem tria seruat: tria
 vitat et tria reportat. Seruat pere-
 grinando ista tria. **C**otidie socios
 malos vitat: cotidie computat co-
 tidie terminum recogitat. **P**rimo
 ergo hoc maxime habet in corde
 quod non intrat peruersam societatem
 quia hoc est summe periculosum sibi.
Aliqui enim sunt prodiciofi: ali-
 quibus nimis sumptuosi et aliqui nimis
 accidiofi et isti omnes impedirent
 eum. **I**sto modo moraliter christi-
 anus cauere sibi debet ne malorum
 societate turbetur a bona vita. non
 habeas societatem cum demone
 quia est prodiciofus: nec cum mu-
 do: quia est nimis sumptuosus: nec
 cum carne quia est noster hostis
 et nimis accidiofus. **S**ecundo pe-
 grinus cotidie computat et eodem
 modo bonum christianum cotidie vitam
 suam examinat. **V**nde **S**eneca de
 trage. libro tercio versus finem.
Cotidie animus ad rationem red-
 dendam vocandus est. faciebat
 hoc sextimus noster ut consumato
 die cum se ad quietem nocturnam
 repositus interrogaret animum
 suum quod hodie malum tuum fa-
 nasti: cui vicio obstetisti: qua
 parte melior factus es. **T**ercio pere-
 grinus cotidie de finem recogitat et
 nos semper de patria cogitare de-
 bemus. **A**ugustinus. **I**n hostili enim terra dul-
 cis est cogitatio patrie. **I**n psalmo. **D**e-
 i me quod incolatus meus prolongatus
 est. **S**ic recogitauit **P**aulus finem suum

quoniam dicit. Dissolui enim cupio et esse
cum christo melius est. Sed peregrinus
trahit vitam quantum est sibi pos-
sibile thesauri sui ostensionem hol-
pitiis deceptionem et superfluum nimiam
oneracionem. Istomodo modo deu-
tus christiani vitam semper ostensionem
suarum virtutum per iactantiam quam potius
eas occultat per humilitatem. Grego-
rius de prebendis dicitur qui thesau-
rum in via publica portat. Sed vi-
tat hospitiis deceptionem. Hospes noster
et hostis mundus est qui sicut hos-
pes gratissimum vultu facit laeter-
na honestissima demonstrat et bo-
nappinat. sed in fine pessime et
strictissime computat nec hominem
secum qui se asportare permittit. Ter-
cio peregrinus vitam superfluum nimiam
oneracionem quantum minus potest
secum portat de vestibus et alijs qui-
buscumque. Eodem modo christiani deu-
ti dicunt cum Apolo. habentes ali-
menta et quibus tegamur hijs con-
fitemur immo pecuniam suam ipsi non
portant interdum sed mercatoribus
eam in patria sua tradunt ut ab
alijs eiusdem societatis mercatori-
bus tantum recipiant in patria ad
quam vadunt. Sic etiam prudentes ec-
cliam diuitias suas elemosinas ero-
gando pauperibus tribuunt in pre-
sentia. Hijs enim sunt mercatores celo-
rum et securitate ab eis habent litte-
ras christi euangelium videlicet quod ta-
ntum immo centuplum in celo est
cipient. Tercio peregrinus trahit epor-
tat quando in patriam suam redit
de peccatis indulgentiam ab ami-
cis reuerentiam et deinceps quiete
diuinitiam. Sic etiam christiani deu-
ti redies versus patriam celestem in

monte gaudet quia secum portat in-
dulgentiam peccatorum et recipit ab a-
micis reuerentiam. Solent enim amici
hominis venientis de peregrinatio-
ne sibi processionaliter occurrere
et in domum suam deuote deducere.
Eodem modo in morte sancti redit
cium de peregrinatione mundi occur-
runt sancti angeli sicut pie petit ec-
clesia. Subuenite sancti dei occurrere
te angeli domini suscipientes ani-
mam eius. offerunt in conspectu altissi-
mi et tunc est in domo sua. Et tunc
consequetur post labores perpetuas que-
rescendi licentiam. Apoc. 14. Amo-
do iam dicit spiritus ut requiescant
a laboribus suis. et hijs condignam
peregrinationem faciet paruorum dei.

Lectio 128.

Ed et hijs tempore hominibus pe-
pisti et misisti antecessores
exercitum tuum ut illos
paulatim exterminaret. non quod ipotens
in bello eras. subice ipsos muscis
seuis. Aut vltimo duro filio exterminare
si pibus iudicis dabas locum pe-
tente non ignoras. quoniam iniqua natio
eorum quoniam non poterat mutal cogita-
to eorum in perpetuum. semel ei illorum erat
maledictum ab inicio. Declarata
chananeorum multiplici puer-
sitate propter quam merito destrui
debuerunt. In hac parte prosequitur
de dei circa eos pietate non obsta-
te tanta eorum punitate. Fuit au-
tem diuina pietas in hoc mirabi-
lis et laudabilis circa eos quod non
subito. sed paulatim et per par-
tes eos deleuit ut semper relinq-
retur penitencie locus hijs qui
superfuerunt. Et alia enim par-
te deleuit eos et hoc modo confue-

2A8

a miro vt eoz delecto merito appa-
 reret. nō hominis op⁹ s⁹ dei. et sic
 tam ex successiua exēminacōne q̄
 ex incōsuetā vlcōe materiā habe-
 rent penitētie. **F**uit igit̄ circa istā
 tria. **P**rimo narrat̄ diuina pietas
 in parcendo. **S**ecūdo excusat̄ eius
 potestas in puniendo. **T**ercio re-
 plicat̄ maloz pueritas in obsti-
 nacitate resistendo. **S**ecūda ps i
Nō ignorās. **C**irca primū pie-
 tas dei puniētis dēdarat̄ in trib⁹
 quia puniūt eos misericordit̄ mi-
 rabilit̄ et parcibiliter. **V**n̄ dicit
Sed in hīs viz ātiquis habitato-
rib⁹ terre sancte nō obstāte eorū
multipliā malicia tamq̄ homini-
bus pepercisti. tamq̄ hominibus
vad ymaginē tuam factis vel tā-
q̄ fragilib⁹ Gen. 6. Nō permane-
bit spūs me⁹ in homine in eternū
quia caro est. Secūdo punit eos
mirabiliter et ideo subdit. Et misit
ti āncēssores exercitus tui vespas
Ad lram d^r Josue. 24. Misi ante
eos scabones et eieci eos de locis
suīs s^m yfidoz. 12. Ethimol. c. vi.
Apes pprie vocātur oze de bobus
carbōnes de equis: fuscī de mulis:
vespe de asinis. Dicunt̄ āc crabo-
nes a crabo et caballo: q̄a de putre-
factōne cadaueris caballi oriunt̄
sicut apes de putrefactōne carnis
bovine: q̄uis nō omnes apes illo
modo generent̄. s⁹ hatēt genera-
cōnem duplicem viz naturalē per
ppagacōnem qua vna geneat̄ur
ex alia et per putrefactōez carnis
iumentū vacce vel bouis et q̄uis i
multis libris scribant̄ scabones
corredtores. tam Variēses et Job.
in speculo ecclesie dicūt crabones

Verfus. Crabo cabali⁹ erit. s⁹ crabo
nascit̄ inde. Et dēclinat̄ crabo crabo-
nis. Idē d^r Alexander neq̄. Et i Pa-
pi. scribit̄ per dōnes incipientes
per cra. Sed tamē s^m Duguidi. et
Britonē delet̄ dicit scabo scaboīs
et scarete⁹. Huiusmodi autem ve-
spas premit̄ domin⁹ ante exerci-
tum suūz vt illos paulatim exēmi-
naret et particularit̄. Sic ḡ patet
diuina pietas in parcēdo. C
Consequēter oñditur eius potestas i
puniendo: quia nō est occipiēduz
q̄ de⁹ qui est infinite potētie nō a-
lic⁹ q̄ per minima animalia eos po-
terat occidisse: vel immittēdo bes-
tias seuas: vel immediate sua pp-
a iussione. sicut superi⁹ de egipcis
dcūm fuit. Et hoc est q̄ d^r. Nō q̄a
impotēs in bello eras subicere im-
pios iustis. s⁹ partib⁹ et per partes
iudicās. iudicij vnde am exercēs
dabis locū penitētie ipsis qui re-
linquebātur. Tercio itē replicat̄
malicia punitorū. et simul cuz hoc
excluditur quedā dubitatio q̄ pos-
sit futuro in hoc q̄ dcūm est q̄ de-
us dedit eis locum penitētie qua-
si expectās et temptans an vellēt
penitēre. Possit aliquis querē. Nū-
de⁹ nesciūt quid volebāt facere.
Et rēpondit lra q̄ sic. Sciuūt enim
q̄ ipsi persistērent in malicia. Et
tamē quātum in eo fuit dedit eis
occasionē maliciā dimittēdi. vt
ostēdatur q̄ nō ipso impellēte ma-
li facti sunt. s⁹ ipsis intelligentib⁹
et eo permittēte nō expellēte. Et iō
subdit. Nō ignorās quomā imq̄
est natio eoz qz ipsi ab ipsi⁹ nati-
uitatis incio. in malicia fuerūt a
suīs p̄gēitorib⁹ educati et idō fuit
q̄si natural⁹

quasi naturalis malicia ipsorum. **C**on-
suetudo est quasi altera natura Et quod
quod naturale est difficile tollit. **S**ciebas
quod non poterat immutari. difficile pote-
rat mutari. **C**ogitatio illorum in ppe-
tuum. **I**tere. 13. Si mutare potest ethi-
ops pellem suam et pardus varieta-
tes suas et vos poteritis benefacere
cum didiceritis malum. **S**emem enim illo-
rum maledictum erat ab initio quod ab
littera de Chayn filio. **A**de quod ab i-
ncio ab antiquo maledictus extitit
descenderunt. **D**icit Glosa hic. quod ex
quo ipsi erant quidam prava qualitas
in ipsis erat maledictione digna et
forte intelligit de qualitate quod dicit fo-
mes vel pmitas ad peccandum. **D**a-
bas locum ad penitentiam. **O**mnem tem-
pus est nobis datum ad merendum et
penitendum. **E**t si est momentum sine me-
rito penitentiam exigit a nobis tamquam
vtiliter cessum et inutiliter consump-
tum. **E**ci. 14. **N**emini mandavit deus
impie agere et nemini debet spaci-
um peccandi: quoniam potest per quilibet homi-
ne dici potest deo. **Q**uoniam dabis locum
penitentiae. **V**bi notandum quod sicut di-
ctum fuit in penultima lectione capi-
tuli preteritis quatuor sunt penitentiae inci-
tamenta: quatuor penitentiae impedimenta:
quatuor penitentiae documenta et quatuor emo-
limenta. **D**e duobus primis quaternis
vix dictum fuit ibidem: de duobus resi-
duis hic est dicendum. **Q**uatuor ergo
sunt documenta penitentiae vtiliter pagenda
vix sollicitudo et cogitatio: amar-
tudo et punctio: plenitudo confes-
sionis et fortitudo satisfactoris. **P**ri-
mo ergo ad hoc quod penitentia de peccatis v-
tiliter inchoetur necessaria est pen-
sio cogitatio sollicitudo. **Q**uis enim
propositus est balium quod bona aliam

Cotto

domini expendisset per mensum pro-
fumeret opotum facere sine peni-
tione sollicita. **P**ater autem
multa bona recepit dispensata bono
genere: bona nature et fortune. et om-
nia ista male consumpsit per maiori par-
te. **Q**uo igitur subito et ex improviso
ad confessionis opotum se audebit
igerere. **N**ota medicina puga-
tiva presupponit penitentiam. **P**repa-
tiva est contritio et precogitatio. **P**urga-
tiva est confessio. **1. R. 2. De sciencia di-
n. 2. et ipsi propanant cogitationes. Et**
1. Corinth. 4. Expurgate vetus fer-
mentum. Et ideo dixit signatet Eze-
chias ysaie. 38. Quid dicam a quod
respondebo tibi cum ipse fecerim. Tot
vix erroes cogitando: loquendo ope-
rando et omittendo. Et respondit Re-
cogitatio est omnes annos meos in a-
maritudine anime mee. Sed huius con-
tritionis omnium fit. presumunt enim
nonnulli in dimedia hora confes-
sionem facere per qua vix sufficet sep-
timana si esset bene examinata: non
interrogant: non examinant semetip-
sos per manibus. et ideo non possunt
integre penitere. Itere. 8. Nullus est qui
agat penitentiam super peccato suo dicens
Quid feci. Cuius oppositum fecit per
Dixit inquit. Confitebor aduersum
me iniusticiam meam domino. Glo. Dixi id
est prius deliteravi apud me. hec. f.
quod ego confitebor aduersum me. Multi
confitentur iniquitatem suam. sed aduer-
sus deum. Non enim inveniuntur in
peccatis: dicunt Non feci hoc a non est
hoc peccatum sed deus voluit. Alii di-
cunt Factum michi fecit: Stelle mie-
hi fecerunt et ita per circuitum mitun-
tur venire ad accusandum deum. Stel-
las enim ipse fecit et ordinavit a
k. 10

299

ita per eos volunt ostendere q̄ deus
fecit vt peccarent **S**ed vere penitēs
dicit **E**go peccavi non fatum. non
fortuna. non dyabolus me coegit
sed ego persuadenti consensu **D**ec
glosa. **V**ere igitur penitentes pre-
cogitant a deliberant quomodo
possint semetipsos accusare. false
penitentes deliberat quomodo pos-
sent deum accusare. **S**ecundo de-
bet penitentia in se habere amari-
tudinem compunctionis. exemplo
Job dicentis **L**oquar in amaritu-
dine anime mee dicā deo **N**oli me
condemnare **M**ulier bene concipit
fetus sine dolore naturaliter. sed
numq̄ fuit mulier que peperit sine
dolore nisi vna virgo beata mira-
culose **A**nima quando peccat con-
cipit fetus a dyabolo a hoc sine do-
lore immo cum delectatione pecca-
tum concipit. parit autem cum cō-
fiteatur a prodit in luce peccatū suo
confessori a hoc nō potest esse sine
dolore contritionis a penitentie **J**o-
h. de cimo sexto. **M**ulier cum parit
tristitiam habet. **S**ed mulier cum
parit seu parturit dolet amarissime
cum peperit gaudet a se sentit alle-
uiatam. **I**ta persona grauida pe-
ccato ante confessionem a tempore
confessionis tristis est a amara.
sed confessione finita videtur quasi
liberata a letificata. **V**nde omnis
homo post confessionem sentit se
alleuiatus a pondere peccati existe-
te **J**udith octauo. **Q**uia paciens
est dominus peniteamus a eius i-
dulgentiam fusis lacrimis postu-
lemus. **E**t sicut nulla mulier quātū-
cumq̄ nobilis a delicata sit potest
evadere quin indigeat aliqua ob-

stetrice a quin ostendat se alicui
obstetrici velit nolit **I**ta nulla per-
sona est ingrauidata peccato q̄
aliquo homine indigeat pro con-
fessore suo **J**uxta illud **J**acobi quā-
to. **C**onfitemini alterutrum peccata
vestra a orate **E**t qui istum dolorem
vel amaritudinem nunc recusant
multo maiorem experient dolorem
quando suum peccatum coram to-
to mundo ostendent facientes pe-
nitentiam. sed non fructuosam.
Sapientie quinto dicent intra se
penitentiam agentes a pre angū-
stia spūs gementes **H**ī sunt quos
aliquando habuimus in derisum
Tertio debet penitentia habere ple-
nitudinem confessionis vt non sit
opilata nec abbreviata nec colō-
ta nec excusata nec depicta nec di-
minuta si plena d̄ eē sufficiēs a to-
tal sudor vniuersal̄ i inferno ē signū
silitatis **S**ed q̄ vnū mēbz sudat a
aliud manet sicū signū ē infirmita-
tis a n̄ oualescēt **E**t eodē mō ofes-
sio si ē plēa significat silitatē si dimi-
nutata signū ē infirmitatis sic aliq̄
cōfiteat de gula a luxuria de rapia
a ira nichil **A**poc. 3. **N**ō iueio opa-
tua plēa corā deo meo. **I**n mēte ḡ
habe q̄lis acceperis a audieis a ser-
ua a age p̄nam. **V**incenci⁹ in spe-
culo naturali narrat de quodā pis-
ce marino q̄ centipes de a multitu-
die piscium. **I**ste piscis cum ha-
mum piscatois senserit suis visceri-
bus inlerere a tiorē mortis imnē-
tis viscera sua q̄clā industria natū-
li effundit a hamū euomit a itez
viscera sua resumit a sic mortē eua-
dit **D**am⁹ dyaboli est peccatū in-
fra delectationem sicut infra escāz

subtiliter in aolūtū. Homo hāo
capitur: quādo ppter delectationem
peccatum cōplectitur. **Eccl. 9.** Sicut
pisces capiuntur hamo: aues cōp-
hēdunt laqueo: sic cōprehendunt
hōmes tēpore malo. Nam iste vis-
cera torquet: qñ peccatū cōsciā re-
mordet. Ergo sūmū remediū ē tunc
hamum cū visceribz & cū circūstā-
cijs p cōfessionē effundere corā de-
o. **Iuxta doctrinam Ps.** Effundite
corā illo corda vestra. & postea ip-
sū cor lotum & ablutum per peniten-
tie sacramētum resumam: & sic re-
cuperabim? salutem. **Iuxta illud ad**
Rō. 18. Ore autem cōfessio fit ad sa-
lutē. **Secunda ad Cor. 1.** Que enī
scdm deum tristitia ē: penitētiā i sa-
lutem stabidē operat. **Quarto**
penitētia debet habē fortitudinem
satisfactiōis: vt hō nō se fingat de-
bidē vel infirmū ad faciendū satis-
factionem pro peccis suis. **Sed nar-**
rat Ambro. i exam de opere. 6. diei
q̄ elephas ē tante fortitudis q̄ suf-
ficat turrim lignēā cū multis arma-
tis portare: tante audacie q̄ nullo
dipron retardat obiectu: aut aliq̄
militū cōspicōe terret. mirabū-
ter tamē timet murez. **Moralit̄** sic
est de multis q̄ ad opa mūdi pro-
luero vl glā tēporali iueniunt for-
tissim. **Jeunāt: vigilāt: trāseunt**
maria: fatigant & fastigiant: s̄ ad
faciendū vnā modicā penitētiā:
pro peccis suis timent. **In Ps Tre-**
pidaueūt timore vbi n̄ erat timor.
Qui? oppositum suadet euāgelij
Lu. 7. **Facite fr̄ct? dignos pnie.** **Ex**
emphz de magdaleā de q̄ Greg. in
omelia. 33. Quot habuit in se ma-
tia oblectamēta: tot de se iueit hō

locusta. **Conuertit ad numerum**
virtutum: numerum criminum vt
totum seruiret deo in peitencia q̄c
quid ex se deum contempserat in
culpa. **Lectio centesima qua**

dragesimanona. .: .:

N **Et times aliquē: remā da-**
bas peccis eoz. Quis ei di-
cet tibi. qd fecistis. Aut q̄s stabit
cō iudiciū tuū. Aut q̄s i cōspū tu-
o uent vindex in q̄z hōim. Aut q̄s
tibi iputabit si pierint nationes q̄s
tu fecistis. Nec ei est ali? deus q̄ tu
cui ciā est de oibz vt oīdas qm nō
iuste iudicas iudiciū. neq̄ rex: ne
q̄ tyrānus in cōspectu tuo inq̄rent
de hīs: quos p̄didisti. Quia ipu-
nitiōe & deletiōe chananeoz de do-
minio terre p̄missiōis: deus p̄cessit
miseri cordie: mirabilē & p̄ticularē
eo q̄ nō statim omnes deleuit sed
aliq̄s deleuit vna vice: & alios reser-
uauit vt penitērent si uellent. Po-
terat ei de fr̄ct̄ dei triplex mala co-
gitaō fieri. Vno mō dici q̄ deus
sic eis peccat ex impotentia. Pote-
rat etiam dici: q̄ deus sic peccat
ex nescientia vel ignorātia. Pote-
rat tercio dici q̄ deus sic peccat
ex timore vl reuerentia alicuius su-
perioris: q̄si deus non esset iudex
supremus. Due prime interpreta-
tiones t̄probate sunt in lectiōe pre-
cedenti. Et ideo t̄stat modo repro-
bare terciā & ostendere q̄ deus
ex mera sua benignitate & iusticia
non ex timore alterius sic eis pe-
ccat & paulatim destruxit. Et cie-
ta hoc tria sunt. Primo premiti-
tue conclusio. Secundo subiungit
probatio ibi Quis enim dicit tibi
quid c̄c. Conclusio est ista q̄ de?
k. 2.

Impatores pulcherrimi vindi de ge-
 nus reputauerunt ignoscere: a nox-
 ijs penitentibus ocedere veniam post-
 reatum: sicut dicit Petrus de vine-
 is in quadam epistola. **Secundo** ange-
 los letificam. **Juxta illud Luce. 14.**
Gaudiu erit coram angelis dei: super
uno peccatore penitente agente. Legi-
 mus enim. **3. Reg. 6. q. Sal. fecit ange-**
los fieri in pinnaculo templi de qui-
bus quatuor ibi legimus. Fuerunt
 enim ymagines ille de lignis oliua-
 rum. **Secundo** habebant alas ex-
 pansas. **Tercio** habebant pedes
 obliquos et eleuatos quasi ad am-
 bulandum paratos. **Quarto** per
 visus vultibus mutuo se respiciebant
Primo fuerunt isti noui angeli Sa-
 lomons de lignis oliuarum: antiqui-
 tus fuerant ferrei propter incompas-
 sionem et duriciam qua hominibus
 non compatiebantur. **Nunc** autem
 de lignis oliuarum: quia misericor-
 des a patre. **Prius** habebant alas di-
 missas: quia quasi inerte et cum diffi-
 cultate veniebant ad homines: sed
 modo ad nos cito veniunt et ideo alas
 expansas habent. **Olim** laudabant
 deum solus: sed modo in laudando ho-
 minibus se associant. **Olim** naturam
 nostram quasi infirmam despicie-
 bant: modo videntes ipsam in christo
 exaltatam: in stupore et admiratio-
 nem conuertunt. **Vnde** se mutuo
 respicere dicuntur: quasi de natura nos-
 tra inouatione: spallit ammirantes. **Et**
 nota quod dixit: penitentia agere: non dicit
 penitentia cogitare: quod est penitentia peras-
 tinatum. **Nec** est penitentia docere et non fa-
 ciere: quod est penitentia vobis per dicatorum
Nec dixit penitentia ostendere: quod est pe-
 nitentia propter et a simulatores. **Sed**

dixit penitentia agere: quod est penitentia deu-
 tores. **Gaudet** etiam angeli de conversione
 peccatoris propter tria. **Primo** quod videt sue
 custodie tam gloriosum fructum: sicut me-
 dicus gaudet quoniam videt sue cure commis-
 sum reparatum: et consuetudini restitu-
 tum. **Secundo** quod videt ex peccatoribus con-
 uersis suum adimpleri numerum. **Ter-**
tio quod videt ad laudandum deum tale se
 habere officium. **Igitur** per penitentiam nostram
 angelos letificam. **Tercio** nos
 metipsos reformamus per penite-
 tiam: sicut docet **Boetius. 2. d. consol.**
Homo secundum varia vicia quibus in-
bulget: in naturam bestiarum trans-
formatur: sicut inquietus in lingua
comparatur canis. Insuper calidus
vulpi. Accidiosus: asino. et sic de ali-
is. Ratio huius est quod anima ho-
 minis est sicut cera mollis. **Cera** ei
 calefacta et mollificata: recipit effi-
 gies illius rei cui applicatur. **Vnde**
 si applicat sigillo cui impressa est fi-
 gura leonis: induet cera leonis ef-
 figiem. **Si** applicetur sigillo cui inscul-
 ta est ymago lupi: vel vulpis: cera
 consimilem induet ymagine: seu
 formam. **Isto** modo anima rerum
 quibus se per amorem applicat: ef-
 figiem induit: et in illas se transfor-
 mat. **Vnde** **Hugo** de arra anime. **Ea**
 est vis amoris: et tales esse te neces-
 se sit: quod est illud quod amas: et cui per
 aspectum coniungis. **In** eadem similitudi-
 nem et figuram dilectionis socie-
 tate transformetis: figura ad hoc
Daniel. 2. q. Nabugodonosor pro-
 pter culpam suam est ab hominibus
 eiectus: et fenum ut bos comedit
 sed postea recuperavit penitens quod
 amisit. **Sed** non quod penitentia hominis re-
 formatiua tres habet obiectes
 k 3.

Integritate; taciturnitate; a di-
 turmitatem. **Q**ue quidem condicio-
 nes p tres litteras huius dictionis
 homo notantur. **H** non est lra; s
 aspiracōis nota fm pristinum.
Per primū em **O** significat integ-
 ritas pnie. **I**ntegru enim est a circu-
 laris linea pfectissima plemissima
 est a circulus inter figuras superfi-
 ciales pfectissima est: quia non ē
 possibile vt addatur in linea circu-
 lari omnino fm **A**risto. secūdo de
 celo a mundo. **P**enitentia ergo dz
 esse perfecta vt omnis pars puni-
 atur sicut quelibet peccauit lingua
 pro vaniloquio oracōibus. pedes
 pegrinacōibus. venter ieiunīs.
Per secundam litteraz que est **M**
 designatur taciturnitas que ad pe-
 nitentiam requiritur ne fiat cū pō-
 pa a ostentacōe. **E**t tene **M** designat
 taciturnitate; qe illa sola int lras
 pferri p̄t labijs clausis a labijs
 ipis imprimit. **T**ercia lra est **O**. a
 significat diuturnitatem siue finalē
 pseueranciam que in alphabeto
 grecorū ltima est littera. **P**eniten-
 tia autē si pfecta est vsq ad finē
 esse debet. a talis hoīem reformat
 de bestiali natūa ad humanam nō
 tū sine aspiracōis nota: qe nisi
 spūssandi gratia per suam benigni-
 tatem hominem mollificat labi-
 brem penitentiam non attēptat.
Rō. 22. Ignoras quomaz benigni-
 tas dei ad p̄niam te adducit. **Q**u-
 tum emolimentū pnie est q p eaz
 demones ofutam. **V**ehementer ei
 cōfundūtur qn eorum prodimus
 consiliū qn eorū euadim⁹ carcere;
 a suis principib⁹ gūius affligun-
 tur sicut custos carceris p euasione

latronū pūmē. **V**alde ergo agitā-
 tur inuidia qn vident nos. prius
 esse eis filios. deformatos p p̄c̄m.
Iterū p sacmentū pnie restitutos
 q nullo modo eis concedit. **V**n de
 hoibus singulariter dixit **P**etrus
 p̄ma. **P**et. 3. **N**ō tardat dñs p̄mis-
 sis s̄ patient agit p̄pter nos. nolēs
 aliquē perire s̄ ad p̄niam reuerti.
Penitemini ergo a cōuertemi vt
 deleantur peccā v̄ra. **A**ctuū. ca. 3.

Lcō. 140.

Quoniam ergo sis iustus. iu-
 ste omnia disponis ip̄suz
 q̄ qui nō debet puniri cō-
 demnas a exterum estimas a tua
 virtute. **V**irtus enim tua iustitie
 incium est. **E**t ob hoc q dominus
 om̄es omnibus reparere facis.
Postq̄ declarata est diuina pie-
 tas in punitione malorū. **I**n ista
 parte concluditur eius equitas i
 gubernacione vniuersorū. **E**t cir-
 ca hoc duo fiunt. qe primo premit-
 tit cōdusio. **S**ecūdo subdit cōdusi-
 onis probacō. **S**ecūda ps ibi **I**p-
 sū q̄ **C**ōdusio q̄ p̄mittitur est ista
 q cū p̄ns siue de⁹ sit iust⁹. iuste
 oīa disponit. **I**sta cōdusio pbatur
 sic **O**is hō h̄ns v̄sum libel arbitrii
 vel ē peccōr vel iust⁹ ē. **S**i est peccōr
 tu eū corripis amoues a alloqueis
 sic sup̄ d̄c̄m fuit a si velit correcti-
 onem recipere eum admittis. **S**im-
 autem iuste repellis. **S**i ē iustus hō
 non est nisi per gratiam tuam: qe
 nullus potest iustus fieri nisi te im-
 ciante a incipiente bonum motuz
 i eo. **I**uste siue bonos siue malos
 disponis. **E**t si q̄rat v̄n ē q tu om̄s
 tā dementer disponis. **H**ec ē causa
 gnalis oipotētia qua creaturas

confertans a admichilas si volue-
 ris vniuersa. Dicit ergo sic. **Cum**
 ergo sis iustus sic q non possis es-
 se iniustus: qz quicqd vis fieri ius-
 tum est fieri. **Iuste omnia disponis**
In Ps Iustus dominus a iusticia
 dilexit. **Ipsum qz qui non debet pu-**
niri id est ad tempus misericordie
flagellari condemnas impetuum
Et exterum id est extraneum Esti-
mas a virtute tua. q est misericor-
dia tua qz illa est pprie virtus dei.
 deus cui proprium est misereri. &
 qz posset aliquis credere qz soli pec-
 catores misericordia dei indigent
 que vocat virtus dei. **Subdit qz eti-**
am iusti gratia a misericordia sua
egēt. Virtus enim tua: id est gra-
tia iusticie in cuius est. quia nisi gra-
 preueniat hominis voluntate: saltem
 natura vel calitate. **Homo iustus**
 esse nō p̄t. **Rō. 7. Iustificati gratis**
 per grāz ipsi. **Et ad Thim. 3. Nō**
 ex opibus iusticie q se am⁹ nos: s̄
 scdm suā miā saluos nos fecit. **Sz**
 vnde habz orū ista miā. **Certe ex**
 oipotētia. **Vnde dicit lra. Et ob hō**
qz dominus omnium es: omnib⁹
te patere facis. **Vbi notandum**
 qz deus in natura sic preuidit com-
 munitē qz demētia a potentia. for-
 titudo a mansuetudo: naturalitē cō-
 iungunt. a vbi est plus fortitudi-
 nis: ibi plus mansuetudinis a de-
 mentie repitur. **Exemplū de leone**
 qui fortissimus bestiarū: demētissi-
 mus ē etiam. **Vnde Solinus de mi-**
rabilibus mundi. Leonūz demē-
tie: imbecilia multa sunt. Prostratis
 parcat: in viros poci⁹ qz i feminas
 seuit. **Infectes nō nisi mag fame**
 p̄mitt. **nec a miā sepāt: lxx Soli-**

nūs. **Vnde mētrice dicit. Parcatē**
prostratis scit nobilis ira leōis. Et
per oppositum de animalia ceude-
lia potestate priuauit. Vnde inter
 canes paruissimi canes sunt mari-
 me colerici a quo min⁹ possunt vi-
 ribus: eo magis habūdant latra-
 tibus. **Xps aut more leonis qbus**
 cūq se prosternentib⁹ p p̄nāz de-
 mentē se exhibet: viros poci⁹ qz in
 feminas: hoc ē in peccātes ex pas-
 sione se vindicat. a infectes: inno-
 cētes nō nisi magna fame a mag-
 no amore salutis eorū in p̄nā fla-
 gellat. **Apoea. 3. Et ego quos amo**
arguo a castigo. Sic qz de p̄ncipa-
lis leo naturalitē parcat prostratis
Ita ois bō aia petēs veniā de offen-
sis peccate osueuit. Vnde apud gēti-
 les sic principes iformabant anti-
 quit⁹ **Sicut docet Virgili⁹ 6. Enei.**
Et item recitat Aug⁹. 4. de ci. de. c.
12. Cū enneas p̄ez suū achilē p lo-
 ca infernalitā q̄siisset a p cāpos ely-
 fios tandē iuenisset sic a p̄e suo in-
 format⁹ fuit qz odio es nobilitatis
 rōnis cōcederet inē p̄los tot⁹ orb
Tu regē impio p̄los rōne mēnē
to Decē artes euit pacis imponē
mores. Parcatē subiectis a detellare
superbos. De hac diuina iusticia et
 miā fil diuina loquit **Ansel. p̄solo-**
giorū c. 10. Alio mō iuste p̄is ma-
 los **Alio mō iuste p̄is mal. Cū e-**
 m̄p̄nis malos iustū ē: qz eoz me-
 ritis ouēit. **Cum v̄eo p̄is mal ius-**
 tū ē: nō qz illoz merit⁹: s̄ qz v̄ita-
 ti tue v̄dētēs ē. **Nā. parcatē mal**
 ita iustus es scdm te a non fm nos
 sicut misericors es fm nos a non
 scdm te qz saluando nos quos iuste
 peccātes sicut misericors es nō qz

302

misericors es non quod tu sentias af-
 fectum: sed quod nos sentimus effectum
Ita iustus es non quod reddis debi-
 tum: sed quod facis quod decet te fume bo-
 num. Sic itaque sine repugnantia
 iuste punit a iuste patitur. **Hec An-**
selmus Et infra ca. 11. Sic ergo nas-
 citur de iustitia tua misericordia quod
 iustum est te a sic esse bonum ut p-
 cendo sis bonus. Ergo ab hoc quod do-
 minus omnes omnibus te pariter
 re facis. **Glosavit pariter potentia mi-**
tescas natura. Notandum quod in to-
 to mundo non est res que possit ra-
 tionabiliter dominus nuncupal
 preter deum solum querere. 23. q. 4.
 de tribus causis. **T**um quod homo dis-
 pensator: mutuator: mendicator non
 non potest rationabiliter dominus nuncu-
 par. **E**t adde tres impotencias in om-
 ni tereno. **P**rima est quod non potest tim-
 redere suo sicut seruus sibi a per
 consequens magis indiget suo quam
 seruus eo ut comuniter sicut ibi p-
 batur. **S**ecundo quod nullus dominus
 terrenus potest facere seruum suum li-
 berum. **C**uius probacio est quod ipse
 non est liber. **S**eruit enim malis af-
 fectionibus cupiditatibus. ire a i-
 patientie. **V**nde **Seneca** epistola 91.
 secundum communes libros fuerunt. ostende
 de quis non sit. alius libidinalis
 auaricie. alius ambitioni. omnes ti-
 mori seruiunt. immo sicut docet idem
Seneca in prouerbis suis. **D**omi-
 ni ut comuniter magis timent quam
 subditi. res vera est: quia a multis
 timetur multos timet regibus pe-
 lus est multo quam seruentibus. **R**es
 vera quia isti singulos deum vniuersos
 timet: vult dicere quod vna pri-
 uata persona. habet totum quod

timet a alia priuata habet quod ti-
 met ita quod singuli habent singulos
Sed deum a plati timet vniuersos
Tercia ipotentia est qua deum terreni
 sustinent quod non possent hominem co-
 pellere ad seruiendum eis. velint no-
 lint. quod nunquam eis aliquid bene fuerit i-
 uicis. **P**er oppositum deus deus rea-
 liter quod suo in nullo indiget nec p-
 eius fuerit aliquid sibi accessit i-
 mo e contra ipse suo suo potius fuit
 que se custodit. **I**n ps. **C**onserua
 me deus. quod spau in te dixi domine
 deus meus es tu qui bonum. non egres
Secundo ipse sibi seruitus liberos
 facit imo reges. **A**poc. 4. **D**ignus est
 dominus accipere librum. **E**t infra Rede-
 misti nos in sanguine tuo a fecisti
 nos deo nostro reges a sacerdotes
Tercio non solum homo imo omnis creatu-
 ra sibi fuit velint nolint in celo a i ter-
 ra a inferno: quod si homo obediatur suis
 preceptis voluntarie a vtiuose fuit
 deo a ad declarandum diuinam misericordiam
 in presenti ad tempus a in futuro pro se p-
Si nolit dimis preceptis fuit volu-
 tarie fuit deo inuoluntarie ad decla-
 randam diuinam iustitiam in presenti
 ad tempus a in futuro pro se. a i ois
 necario fuerit ei vel in suo celesti pa-
 lacio. vel in suo infernali argastulo
 in eternum. **E**t ideo sic ps. **M**agnus
 dominus a laudabilis nimis a mag-
 eius non est finis. **E**t iterum. ordina-
 tione tua. p. d. a omnia seruiunt ti-
 bi. **I**stud satis aduertat **O**ctauus
Augustinus sicut de eo narrat
Suetonius de vita. 12. cesarem domi-
 num appellacionem a maledictum
 a obprobriosum se exhorruit cum
 spectare eo ludos pronuntiat: esse in
 inicio **Q** dominum equum a bonum

et diuersi dicitur quasi de eo exul-
tantes comprobassent et statim ma-
nu vultum in decoras adulationes
repressit et sequenti die grauissimo
corripuit edicto: dnmq; se post hec
appellat ne a liberis qdē et nepotibus
suis seriore loco passus ē. p. 141.

U autem dominator victu-
ris cum magna tranquillitate
iudicas et cum magna
reuerentia disponis nos: subest e-
nim tibi cum videris posse. Docti
isti autem populum tuum per tali-
a opera: quoniam oportet esse ius-
tum et humanum et bone spei fecisti fi-
lios. quoniam iudicās das locum
penitentie in peccatis. **P**ostq; suf-
ficienter actum est de chanaanearum
afflictione in ista agitur de hebreorum
per eandem afflictionem instructio
fuit autem instructio hec talis. qd
per flagellationem chanaanearum po-
nerunt et debuerunt hebrei anima
ri ad confidentiam et spei consolati-
onem. **V**nde in hac secunda parte
capituli duo fiunt. Nam primo oc-
casio spei habende ad deum enarra-
tur. **S**ecundo per rationem probat
ibi. **S**i enim inimicos seruorum. **C**ir-
ca primum duo facit. **P**rimo nar-
ratur diuina modestia quae obser-
uat immittendo afflictionem. **S**ecun-
do inferatur. qd bona doctrina bonis
tribuitur per malorum iustā puni-
tionem. **S**ecunda pars ibi docuit au-
tem. **C**irca primum primo osten-
dit qd deus in puniendo duas habet
condiciones necessarias iudici puniē-
ti. **S**ecundo subdit causā quare ille con-
dicioes deo deesse non possunt. ibi **S**ub-
est ei. **D**ue vero condiciones necessa-
rie aulitet iudici volenti punire deliquē-

tes sunt iste quies et tibi condicio sedatio.
mora et delicti condicio expectatio. **P**ri-
mo qd requirit iudice ad hoc qd tibi
exceat iusticia quies et sedatio et cum
qd tibi condicio. **N**ā turbati tibi iudiciae
non possunt. **E**t qd tibi ad hoc dicit sic. **Tu**
āt dicitur virtutis. quod videlicet datur
es virtutis et tibi virtutis. cum tranquilli-
tate iudicas: non ex passione ire et of-
fense: sed sine quacumque tibi condicio. **p**lais
et. **I**n veritate educet iudiciū: non e-
rit tristis neq; tibi condicio. **V**eteres ei
philosophi qui tantum moribus et
sciencijs studuerunt tam verbo qd
exemplo principes docuerunt qd
nūq; tibi iras admitteret. **V**n-
de **A**rchita tarentino scribit **V**al h. g.
c. 1. **A**rchitas tarentin⁹ dū se pcep-
tis **P**itagore pēit⁹ methapōti immi-
git magno labore. **A**lt⁹ tempore
solidum opus doctrine complex-
us. **P**ostq; in patriam reuertit ac
rura sua reuise cepit. aduertit neg-
ligentiam villici corrupta et perbita
intuens: quia male melum sump-
sissem inquit a te supplicium: nisi
iratus essem. **M**auit enim impuni-
tum dimittere qd propter iram ius-
to grauius punire. **I**bidem de pla-
tone scribit sic. **P**lato cum adue-
rus delictum serui vehementius ex-
arsisset. **V**erit⁹ ne ipse videte mo-
dum respirare non posset speusip-
po aico suo castigōis modū māda-
uit deforme sibi existimās si cōmi-
sisset vt parē culpā fui epheho et
platonis aiadūlio mereretur. **D**e e-
odem **P**latone narrat **S**enē. libro
tercio de **I**ra. qd cum irasceretur ser-
uo iussit tunicam deponere schapu-
lamq; pretere verberibus sua ma-
nu ipse cesurus. **P**ostq; autem
k. 4.

intellexit se irasci manūz suspenſā
 detinebat sic ſuſtulerat a ſtabac
 paſſuro ſiſis **I**nterrogat⁹ ab ai
 eo quid interuenerat qd ageret.
Cui rēdit **E**xigo penas ab hōie tu
 aut ſeruulū iſtum verberib⁹ obiu
 ga **N**ā ego irascoꝝ ppter qd non ce
 cidi **I**raſcoꝝ inq̄ ne plus faciaꝝ q̄
 oportet. a libenti⁹ faciam ne ſit ille
 ſuus i eius ptate que i ſua non ē
 qualis ſcꝝ ego ſum **P**lato oblie⁹
 fui: qꝝ alium queꝝ potius caſtiga
 ret iuuenē. ſcꝝ ſemetipſum. **E**t idē
 ait **S**eneca ibidem **N**ichil tibi lice
 at cū irasceꝝ a hoc i deo: qꝝ ſi vis ti
 bi licere pugna tecum ipſe. **S**ecū
 do requirit in iudice ad h⁹ qꝝ recte
 exerceat iuſtitia moꝝa a exſpecta
 cio deliberationis qꝝ non ex ipſu
 vel abrupto fiat ſententia iudicial
 executio. **E**t libro. 9. hiltorie tꝝpti
 te narratur qꝝ bñs **A**mbroſius i
 iunxit **T**heodoſio impatoꝝ qꝝ lege
 talem edicēt qꝝ viꝝ. 30. dieb⁹ ſen
 tentia necis atqꝝ proſcriptionis i
 litteis tātūmodo maneret vt racō
 cauſam iudicans apud ſemetip
 ſam queꝝ agnouerat ſub veritate
 diſponat **C**um autē apud **T**eſſa
 liam quidā iudicium fuiſſent la
 pidati **I**ndigtus **T**heodoſi⁹ oēs
 paſſim iuſſit interim non pceden
 te iudicio intētū qꝝ. 4. milia hōim
 occiſi fuerūt. **O**b hoc ergo poſtea
 lex ſtatuta fuit ab eo ſub hac for
 ma. **I**mpator **G**ratianus **V**alen
 timian⁹ **T**heodoſi⁹ **A**ugultus **S**ſla
 uiano **P**retorio **P**refecto illuſtri
Si vindicari in aliquos ſeuerius cō
 tra nrāꝝ conſuetudinē pro cauſe i
 iuſtitia iuſſerim⁹ volumus ſtatū eos
 aut ſubire ſentēciam. aut excipe

pñiam ſꝝ per triginta dies. ſois a
 fornuar⁹ ſup ſtatū eozꝝ ſuſpen
 ſa ſit reos ſane accipiat carcer atqꝝ
 cuſtodia a excubijs ſolertibus
 iugiter obſeruet **V**nde pro exceſſu
Theodoſij. bñs **A**mbroſius per
 octo meſes eum ab ingreſſu ec
 deſie cōartauit a poſtea ab exco
 municatione abſoluit. **V**ide ibi.
Hec autem exſpectacō deliberatio
 nis in deo repitur. licet ipſa moꝝa
 vel conſilio non indigeat. **V**nde
Gen. 19. **D**ixit deſcendam a videro
 vtrum clamoꝝem opeꝝ opleuerint
Et qñtum ad hoc ſubdit. **E**t cum
 magna reuerentia diſponis nos.
Eſt autem reuerentia dilectio mpa
 ta cum pauore a iſto modo punit
 a affligit malos a iniuſtos. am q̄
 dam exſpectacōne a reuerentia ve
 interim ſe emēdent. **E**t cōfir ſubdi
 tur h⁹ exſpectacōis racō **N**ichil ei
 iuſtine deperit pꝝ moꝝa tuc exſpe
 ctationis. **C**ontingit interdum qꝝ
 propter iudicis exſpectationē; ſū
 terfugit reus iurisdictionem ſuā
Et hoc propter defectum pꝝtatis in
 iudice: qꝝ forte reus ſe tūſſert ad
 pñiam ad quā ſe iurisdictione exē
 dit. **S**icut ſi reus in francea tūſſe
 rat ſe ad angliam vel e contra vel
 forte exſpectat donec pꝝtās iudicis
 exſpiret. a tunc non poteſt iudex i
 eum aiaduertere. dato qꝝ vllēt ſi
 neutrum iſtoꝝum deo poteſt contū
 gere. qꝝ in omne temp⁹ a in oñeꝝ
 locum ſuam extendit potentiam
 iuxta ſue voluntatis arbitrium. a
 hoc eſt qd ſubdit lrā **S**ub eſt eni
 tibi a cum volueris poſſe **A**nſelm⁹
 2. **C**ur deus homo. c. 11. **O**is neceſ
 ſitas a impoſſibilitas dei ſubiaceſt

voluntati. Illius autem voluntas
 nulli subditur necessitati aut impos-
 sibilitati. Nichil enim est necessari-
 um aut impossibile nisi quod ipse ita
 vult. Ipsum vero aut velle aut nol-
 le aliquid propter necessitatem aut im-
 possibilitatem alienatum est a verita-
 te. **S**ecunda pars huius lectionis con-
 tinet quod bona doctrina confortetur in
 istis per malorum iustam punitionem.
Informantur autem homines. si di-
 uinas punitiones considerent de
 rebus quorum duo pertinent ad
 iudices et prelatos qui informan-
 tur. **P**rimo quod non sint nimis remis-
 si in regendo per nimiam dissimula-
 tionem et quantum ad hoc dicit **D**o-
 cuit autem per litteras tua opera
 quoniam oportet iustus esse. **S**eci-
 do quod non sint nimis rigidi per tyra-
 nicam distinctionem et quantum ad
 hoc subdit quod oportet esse non so-
 lum iustum sed humanum. **V**eraci-
 onabiliter mansuetum et compaci-
 entem **R**om. 6. **H**umanum dico propter
 infirmitatem carnis vestre. **T**ercia
 informatio est ad omnes viri quod om-
 nes sint longanimi. propter bone spei
 consolationem. **E**t quantum ad hoc
 subdit **E**t bone spei filios tuos. quo-
 niam iudicans das locum in pecca-
 tis penitentis. sicut superius expo-
 situm est. bone spei fecisti filios tuos.
Sicut docet **B**ernardus in sermone quod
 dicitur **M**ias domini in eternum cantabo.
Spes humana in deo per considera-
 tionem triplicem stabilitur. **T**ria in-
 quit confidero in quibus tota spes
 mea consistit. **C**aritatem adoptionis.
 veritatem promissionis et patriam
 redditionis. **P**rimo enim debet
 homines mouere ad spei confiden-

tiam quod deus eos adoptauit in filios et
 patrem eorum constituit. **V**nde **B**er-
 nardus super orationem dominicam. **M**ichi
 inquit dicatur oratio cuius princi-
 pius dulce. nomine patris sequen-
 tium. petitionum obtinendam
 prestat fiducia. **E**t **G**losa **M**atth.
 6. super hoc verbum patet. **I**n hoc inquit
 datur fiducia quod negabit filius qui
 iam dedit quod pater est. **E**xemplum
 de filio prodigo **L**uce. 14. ubi filius
 criminosus ad patrem rediens cum
 amplexibus a osculis conuiujs et
 melodijs a patre recipitur. **R**om. 4.
Stamus et gloriamur in spe de glo-
 rie filiorum dei. **S**ecundo debet ho-
 minem in spe mouere veritas pro-
 missionis. **D**eus enim est qui me-
 titi non potest quod vobis remissio peccatorum
 et gloriam per totam scripturam sacram
 quam habemus a deo sicut quoddam
 obligatorium maxime securitatis.
Rom. 1. **P**er patientiam et consola-
 tionem scripturarum spem habea-
 mus. **E**t in psalmo. **M**emor esto verbi
 tui seruo tuo in quo michi spes de-
 disti. **T**ercio causat in nobis spes
 pietas redditionis. **N**on enim impa-
 tens est: si omnipotens est ad comple-
 dum promissa et ideo nullus qui
 sperat in eo confundi potest. **E**cce-
 siastica **T**ercio. **R**espiciat filij natio-
 nes hominum: quod nullus sperauit
 in domino et confusus est permanit in man-
 datis eius et derelictus est. **R**om. 7.
Spes vero non confundit. **I**n psalmo.
In te domine speraui non confundar in
 eternum. **D**ebet igitur spes nostra
 esse sicut anchora firmitatis ne a
 fluctibus moueamur sicut mola vita-
 tis ne ieribite conteramur et sicut ga-
 lea securitatis ne ab hoste ledamur.

De primo ad hebre. 6. **C**onfugim⁹
ad tenendam propositam spē quaz
sicut anchorā habem⁹ anime tutā
a firmam. De secūdo dicit glosa su-
per illud Deutro. 20. **N**ō accipies
loco pignoris inferiorem a superio-
rem molā. Superior a inferior mo-
la: spes a timor. Spes ad alta subue-
hit. Timor ad inferius p̄mit. Vna
mola sine altera inutiliter habet.
In peccatoris ergo peccatore semp de-
bet spes a formido dūgi: q̄ in casū
misericordiā sperat si iusticiā nō ti-
meat. Et i casum metuit: q̄ nō cō-
fidit. **L**oco ḡ pignoris mola supi-
or aut inferior nō tollit: q̄ qui pre-
dicat peccatori cauta disp̄satione
disponere debet predicacōe; vt nō
relicta spē timorē subtrahat. ne s̄b-
tracta spē timorē relinq̄t. Est igitur
spes sicut mola inferior q̄ cor eleuat
a sustinet in otio de bita p̄ peccō
a timor iusticie mola superior q̄ cō-
terit a comprimit ne cor exaltet ni-
mis. **I**n Ps̄ Ab altitudine diei time-
bo. ego vero in te sperabo. **T**erci-
o spes nostra est sicut galea securi-
tatis ne ab hoste ledamur. **H**omo
enim priuatus ista galea per despe-
rationem omni vulnere temptaci-
onis occiditur eo q̄ caput habz
in erme. **I**he. 18. Desperauim⁹. post
cogitacōes nostras ibimus. Et is-
tam galeam continue induamus
Iuxta illd̄ apost. ad **Thessa. 4.** **S**tr-
mus indui lorica fidei a caritatis a
galeam spē salutis. **L. 142.**

Quoniam inimicos seruoꝝ
tuorū a debitos mortū ai
tanta cruciali attentōne
a liberaſti: dans tempus a locū pe-
que possent mutai a malicia: cum

quanta diligētia iudicās filios tu-
os. quorum parentibus iuramēta
a conuentiones dedisti bonarum p-
missionum. **P**ostq̄ spiritus ac-
tus in parte precedenti declarauit
diuinam misericordiā obseruatā
in puniendo chananos qui terrā
occupauerūt iudeis a deo promif-
sam. **I**n hac parte ostendit q̄ illa
malorum delectōne cum pietate ab-
mixta magna datur bonis homini-
bus deūm ede colentibus materia
magne spei. **E**t circa hoc duo facit
Nam primo ostendit q̄ ex modo
diuine punicionis circa malos in
bonos oriri debet spes respectu gra-
cie obtinende in via. **S**ecundo q̄
ex eadem oriri debet spes glorie cō-
ferende in patria. **S**ecūda ps̄ ibi
Cum ergo nob̄ is. **Q**uantū ad pri-
mū ratio sic deducitur. **C**onstat
deum non esse minus dementem
a benignum in remittendo culpas
a facinora electis suis a predestia-
tis. q̄ fuerit peruersis a improbat̄
sed in puniendo reprobos tantam
ostendit dementiam: q̄ eos pau-
latiue disperſit a deleuit vt semper
superſtites tēpus haberēt penitē-
cie. moti a attracti per penas prede-
cessorū quos pro sua malicia vide-
bant deſtūi successiue q̄si de ipse
desiderasset eorum salutem quan-
tum in ipso fuit: ergo non minus
erit demens filijs suis si delinquē-
rint a veniam postea petāt. **E**rgo
ex hoc q̄ consideram⁹ modū pu-
nicōis malorum que fit cum mo-
ra a expectacione diuina iuitā-
te eos ad penitēciam a quodam
modo veniam offerēte merito pos-
sumus animā ad sperandum dei

dementia si nostram malicia
 relinquamus hec est sententia ra-
 cionis quaz facit spiritus sanctus
 in littera huius lectionis. Dicit er-
 go sic **Si inimicos seruatorum tuorum**
 id est Chananecos inimicos hebreo-
 rum tibi seruientium a te colenti-
 um a adorantium a debitos morti
 ppter peccata a flagicia infidelitatis
 cu tanta cruciasti attentione. cu
 diligenti expectatione a liberaisti
 quosdam. scilicet dimittendo supstites
 alijs occisis a delectis dans tempus
 a locum per que possent mutari a
 malicia per pnia. **Cu quita dili-**
gentia iudicas filios tuos puniendo
in presenti ne peant eternaliter.
Filios in quos tuos quorum parentibus
iuramenta a conuenciones dedisti
bonarum promissionum videlicet de
terra chananecorum possidenda. Ad
 littera **Quia de h i littera dei iura-**
menta fecisse videnda sunt h tria circa
materiam iuramenti. **Primo de iura-**
menti licentia. **Secundo de iurame-**
ti frequentia. **Tercio de iuramenti**
innocentia. **Circa primum de iura-**
menti licentia est sciendum quod sus-
sunt quidam heretici qui asserue-
sunt omne iuramentum esse illici-
tum quocumque posito. ita quod nulla
veritate licet omnino asserere cu
iuramento habuit hec heresis mo-
tua ex scriptura sacra. **Primo ex il-**
lo verbo saluatoris. **Matth. 4. Ego**
hico vobis non iurare omnino.
Item Jacobi quinto. **Ante omnia**
fratres mei nolite iurare. **Item Ma-**
th. 4. Sit autem sermo vester est.
non non. quod aut habundantius est
a malo est. **Item Aug. in quodam**
sermone. **Falsa inquit inquit episcopi**

osa est vera iuracio piculosa. nul-
 la iuracio est secuta. Ergo ab om-
 ni iuramento est abstinendum.
Item Eccl. 27. Omnis iurans a noi-
nans in toto. a peccato non purga-
bitur. Ergo illicitum est iurare. Sz
 heresis ista faciliter redarguitur a
 sanctis multipliciter. **Primo quod de-**
us ipse inuenitur iurasse sicut hic
dicitur. **Et in ps. Iurauit dominus**
a non penitebit eum. **Item ad**
Heb. sexto. **Abrabe namque pmet-**
tens deus quoniam nemine ha-
buit per quem iuraret maiorem.
iurauit per semetipsum. **Item**
Apostolus inuenitur iurasse. **Rom. 1.**
Testis est michi deus cui fuis in
spiritu meo. **Et 2. Cor. 1. Testem**
inuooco deum in animam meam.
Item deut. 6. Dominum deum tuum
timebis a per nomen eius iurabis.
Item Matth. 4. Reddes domino iu-
ramenta tua. **Item omnis natio**
a ois secta vti iureiurando a fm
phorum vix oim est vix nature. **Et ideo**
dicendum quod iuramentum est licitum
a non est malum fm se. sic ista heresis
asserbat. **Vbi sciendum est quod iura-**
mentum ordinat ad confirmationem l-
probationem illius quod homo dicit. **In**
similibus autem potest fieri probatio
probationem necessaria ex aliquo
notionibus: sicut in particularibus
factis hominum non potest talis
probatio adhiberi. **Et ideo in tali-**
bus reuertitur ad testimonium.
Ita quod loco probationis per viam
argumenti accipitur testimonium
hominum. **Item vero testimonium in mul-**
tis non sufficit facere confirmationem
evidentem. **Tu quod interdum mentis.**
Tu quod errat frequenter a decipit.

ideo in talibus necessarium fuit testare
 vere ad diuinum testimonium. a hoc
 fit per iuramentum eo qd deus nec
 metiri potest nec decipi. Vnde per
 se loquendo ille qui iurat deum ve-
 neratur a honorat prestans eum su-
 mam esse veritatem: quez adducit
 in testimonium ad ostendendum
 dictum suum esse verum. Vnde pa-
 tet qd iuramentum licituz est tam
 ex origine qd ex fine. Ex origine qui-
 dem: quia iuramentum inductum
 est ex fidei deuotione. qd homines
 credunt deum habere infallibilem
 veritatem: a generalez omium pro-
 uisionem. Ex fine etiam quia iura-
 mentum est ordinatum ad certificandum
 homines de veritate a ad finiendum
 controuersias inter homines. **Ad**
hebreos .6. Ois controuersie eoz
 finis est iuramentuz. **Ad** primu
 ddm qd iuramentum est prohibitum. sic
 videlicet ne fiat absqz necessitate
 vtilitate. ne iurando ad facilitatez
 peueniatur: a ex facilitate ad con-
 suetudine. a a consuetudine ad p-
 iurium decideretur. Et sic patz ad duo
 prima. Vnde nec Paulus inueni-
 tur iurasse nisi in scribendo. Vbi ho-
 mo cautiozem diligentiam adhibet
 qd in loquendo. Vnde sensus. Noli-
 te iurare omnino: sed passim id e-
 nolite assuesci ad iurandum: vel
 non sitis faciles ad iurandum. vel
 nolite iurare absqz euidente necessi-
 tate. Et ideo dicit Augustinus ex-
 ponendo illud **Math. 4.** Sit sermo
 vester. est est: non non. Qd autez
 hys habundantius est: a malo e-
 Si iurare cogaris: scias de necessita-
 te infirmitatis eoz venire quibus
 aliquid suades; que vtiqz infirmi

tas malum quoddam est. Tuum
 enim non malefacis: qui bene vte-
 ris iuracoem vel alteri psuadeas qd
 vtiliter suades. S; a malo e- illius
 cui infirmitate cogaris iurare. Vn-
 de scdm Aug⁹ cuz dicit in hac au-
 toritate. qd hys habundantius e-: a
 malo e-. Vel qd amplius est: a malo
 est. Malu non accipit p malo culpe
 s; p malo p e infirmitatis vel igno-
 rante illi⁹ cui fit iuramentum qd si si-
 bi alie de veritate ostaret. nulla fo-
 ret necessitas sibi iuramentum presta-
 re. **Ad .9.** qd Aug⁹ dicit qd nulla iu-
 raco e secua. vult dicit sic. qd secuz
 e nunq iurare. **Ad** quintum dicen-
 dum de ecclesiastico dico. qd loqui-
 tur ibi de consuetudine iurandi. Vbi
 secundo sciendum qd frequentia iu-
 randi est primo periculosa eo qd
 homo de facti delinquet in verbo
 scdm illud **Jacobi .3.** Si quis in vo-
 bo non offedit: hic pfectus e vir. Vn-
 de **eccl. 23.** Juracoem non assuescat os tuum
 Multi enim casus in illa. Vn signum
 infallibile magne leuitatis e hys
 pm ad mediacum: iurandi frequentia
 a facilitas. Secundo est deo multuz
 iniuriosa qd parua reuentia videt
 habere ad deum qui ex leui ca mag-
 nu teste iducit deum qd non facit
 de aliq hestorio. Tercio sibi ipsi
 e viciu. ha in hoc qd ita facilitatez
 frequet deum i teste iducit sine ne-
 cessitate oit seipm pue fore fideli-
 tatis cui sine iuramento non credit
 Tercio de iuramenti innocencia est
 sciendum qd ad iuramentum licitum req-
 eunt tria. **Iusticia.** **Judiciuz** a **veritas**
 sicut dicitur **Hebr. 9.** Jurabis vivit
 dominus in veritate a in iudicio a
 in iusticia vt per veritatez caueat

juramentum mendax p iudiciu
 iuramentum per iusticia iuramen-
 tum iniquum vel illicitum. Vñ ex
 parte iurantis debet precedere iu-
 dicitium discretionis vt non leuiter
 sed ex necessaria causa iuret. Ex p-
 te iuramenti requiruntur duo viz
 ne sit falsu. saltē fm iudiciū cōscie
 sue neq; illicitū sicut aliquando in
 iuramento promissio contingit
 q; homo iurat se interfedurum ho-
 minem. vel iurat q; nūq; cōcorda-
 bitur cum illo qui contra eum de-
 liquit vel aliud tales qd est illicitū
 fieri i effectu. In quo casu peccat
 iuramento qd illicitum est obser-
 uare. Et iterum peccat si obseruat
 Et in hoc casu dicit psalmus. In falsis
 promissis rescinde fides; et in turpi
 voto muta decretum. **Le. 14.**

Quoniam ergo nobis disciplina
 das inimicos nros multi-
 pliciter flagellas vt boni-
 tatem tuā cogitem? iudicantes a-
 cū de nobis iudicet sperem? miam
 tuā. Vnde et illis qui in vita sua in-
 sensate a iniuste vixerunt p hęc q;
 voluerūt. dcdisti sūma tormēta. Ete-
 rum in erroris via diutius erraue-
 rūt deos estimantes hęc que in aia-
 libus. vel fm aliā lēz. vel in mani-
 bus sunt superuacua infantū isen-
 satorum more viuentes ppter hoc
 tamq; pueris insensatis iudiciū
 eis iterū dcdisti. Postq; spi-
 ritus sanctus nos instruit qualē
 ex malorum pūicōe aīati debem?
 ad spem respectu gracie in presēti
 Dic consequenter ostendit q; ex
 malorum flagellatione a damna-
 cōe detent boni animari ad spem
 glorie in vita futura. Et circa hoc

duo sunt: quia primo ostendit
 quale iudicium deus exercet cir-
 ca peccatores corrigibiles. Secun-
 do ostendit quale iudicium exer-
 cet contra obstinatos et incorrigi-
 biles ibi. Vnde et illis q; in vita sua
 ac. Rūm ad primum innuitur
 talis deductio rationis. Sicut ob-
 stinati flagellantur in presenti. et
 quia se non corrigunt in ppētū
 damnantur: ita penitentes discipli-
 nantur in presenti et quia se corri-
 gunt premantur in ppētū. Rū
 do vero videmus malos flagellari
 sine correptione et nos disciplinari
 cum nostra correptione. iudicare
 possumus diuinam bonitatem in p-
 matione nostra futura et sperare
 de misericordia que ab omni mise-
 ria liberat que est collatio vite et-
 ne. Dicit ergo sic deo loquens de
 nobis. **Cuz ergo nobis disciplina-
 das. disciplinam. s. verborū vel ver-
 bu; das contra maliciam aliquo-
 rum qui dicunt tribulatione; nō
 esse a deo. inimicos nostros. qui
 viz sunt inimici tui. multipliciter fla-
 gellas. Juxta illud ps. Multa fla-
 gella peccatoris: vt bonitatem tuā
 qua omnib; te communicas fm
 naturarum diuersarum capacita-
 tem cogitemus iudicantes alios i-
 corrigibiles ad flagella tua. Et cuz
 de nobis iudicat. et exercet iudiciū
 siue iuste siue iniuste. siue ab ho-
 bus siue a deo speremus misericor-
 diam tuam. Job. 17. Et si occidat
 me in ipso sperabo misericordiam
 viz ab omni pena liberantem. que
 ab oib; immiserordib; subtrahet.**
**Jux illd Jacobi. 2. Iudicium sine
 misericordia fiet illi qui non facit misericor-**

Secundo ostendit quale iudicium
 exercet deus: puniendo peccatores ob-
 stinatos et specialiter illos chana-
 nos quos expulit a facie hebreorum.
Illi ei tales fuerunt idolatre quod co-
 luerunt ymagines animalium sicut fu-
 perius dictum fuit. Et ideo merito de-
 us illos per animalia vilia voluit ex-
 minare: propter quod sic subiungit.
Vnde et illis qui in vita sua insensa-
 te et iniuste vixerunt. Insensate quo-
 ad deum. et iniuste tam contra de-
 um quam contra proximum. vel insensate quam
 ad seipsum: et iniuste contra deum et
 proximos. Per hec que coluerunt de-
 disti summa tormenta: quando per
 vespas et muscas et vtilissima anima-
 lia eos interemisti. Et quod hoc fuit co-
 uementer factum hoc sic probat
Illi enim non ex surreptione nec
 modico tempore errauerunt colen-
 do talia animalia: sed diu. Et vixe-
 runt more infantum. et ideo conue-
 niens fuit quod exterminarentur iu-
 dicio singulari et derisibili sicut in-
 fantes vel fatui a testibus quas pri-
 us coluerant. Vnde dicit sic. Ete-
 nim isti chanaanici in erroris via id
 est in ydolatria diuinus non per
 modicum tempus errauerunt: et
 errore negligentie. quia noluerunt
 se corrigere: nec ad verum deum co-
 uerti. deos estimantes hec que in
 animalibus sunt superuacua id est
 inutilia et nocua cuiusmodi sunt
 dracones. serpentes et talpe. Vel
 secundum aliam litteram deos estimantes
 que in manibus sunt superua-
 cua id est ab operibus humanis
 que per manus sunt hominum
 sunt superuacua et inutilia. sicut car-
 pentarius extremitates lignorum et

etiam cetera tunc dimittit quam sibi seruire
 non possunt. Et de talibus venit sculptora
 pigrit ymagines. **Isaie. 44.** Artifex
 lignarius superstit ex lignis saltus et
 calefactus est succendit et corripit patres
 de reliquo autem operatus est de-
 um et adorauit. **Fecit** sculptile sibi
 et incuruatus est ante illud. Me-
 dium eius combussit ignis et de me-
 dio eius carnes corripit cetera. Et in-
 fra. Reliquum autem eius deum fecit
 et sculptile sibi. Curuatur ante illud
 et adoratur illud et obsecrat illud di-
 cens. **Litera** me quia deus meus es
 tu. Talia ergo coluerunt isti cha-
 nanei. infantum insensatorum mo-
 re viuentes. **Pueri enim insensati
 faciunt sibi puppas et ymagines
 puerorum et ludunt cum eis. Et ideo
 merito tu deus dedisti eis iudici-
 um in derisum tamquam pueris insen-
 satis. Quia satis derisibiles vide-
 bantur per similes. muscas et ra-
 nas vescos et leones exterminabantur.**
**Circa illam clausulam. Spre-
 mus misericordiam.** Notandum
 est quod spem nostram tribus tempo-
 ribus precipue colligere debemus
 videlicet imminente tempestate te-
 poralis tribulationis. accedente ne-
 cessitate corporalis dissolutionis et
 superueniente proplexitate crimina-
 lis desperationis. **Primo sperate de-
 temus diuinam misericordiam no-
 bis facillime affuturam imminen-
 te tempestate temporalis tribula-
 tionis. In Psalmo Quonia in me
 sperauit liberabo eum protegam e-
 um quonia cognouit nomen me-
 um. Exemplum ad hoc habemus
 in vita sancti martini. Qui cum in-
 ter alpes incidisset in latrones et**

Exemplum ad hōc habemus in vi-
 ta sancti martini. Qui cum iter al-
 pes incedisset in latrones a vnus
 eorum eum ferire minaretur alius
 idum ferientis cōtinuit. Et cum po-
 stea latrones quererent ab eo an
 timeret: dixit se nūq̄ magis secuz
 fuisse q̄ sciebat misericordē deū a
 maxime i tēpta cōibz affutuz. **Sū-**
ma cautela milituz antiquoz fuit
 oīa q̄ videbāt adūsā a terribilia.
 a bone sp̄i contraria ad confiden-
 tiam interpretari. sicut narrat **Sex-**
tus Julius Strategematon libro
 primo capitulo primo. **V**nde cum
 Scypio Africanus ex ytalīa in af-
 ricam. exercitum traduxisset a ip-
 se de nauī de tēret descendē cecidit
 ad terram. **Cōsideras** ergo milites
 attonitos de casu ipsū lapsum ma-
 teriā sp̄i fecit. **Audite** inq̄t milites
Africā oppressi aē. **Cōsili** mō **Ca-**
ius Cesar cum nauem ascendē debe-
 ret decidit ad terrā a militibz con-
 sternatis dixit. **Teneo** inquit tet-
 ra mater. q. d. non sic recedo. quin
 ad te redibo. **E**t sic illo v̄bo milites
 sp̄are fecit notando se in terraz p̄-
 am rediturū. **I**tem **Sextorius** dux
 quidam militum cum equitū scura e-
 quozūq̄ pectora. creuenta subito p̄-
 bigio apparuissent a milites inde
 consternarent. victoria inq̄t p̄ no-
 bis portendit. **I**ste enim p̄tes non
 p̄p̄rio s̄ hostili creuore solent asp̄gi
Sua immundus thebanus cum fax
 de celo nocte fuisset delapsa a eos
 qui aduertorant terruisset metuz
 conceptum sic fugauit. **Lūia** inq̄t
 numina ostendūt quasi. d. **Dij** no-
 bis mittunt lumen vt nos iuuent
Isto modo vix sancti omnia ter-

ribdia que eis accidunt l̄ maloz
 persecutione seu mundana muta-
 cōe. seu corporis infirmitate inter-
 pretantur in bonum scientes q̄ di-
 ligētibz deum omnia cōoperant i
 bonum. **E**t quāto maior materia ti-
 moris incutitur. tanto feruentior
 spes eorum erigitur. **I**uxta illud
Job. 13. Etiam si occiderit me spera-
 bo in eum. **S**ecūdo sperare debem⁹
 confidenter. accedente necessitate
 corporalis dissolutionis. **P**rouer-
 19. **S**perat iustus in morte sua sic
 docet **Aristo.** libro suo de pomō a
 morte. **N**on est p̄hi timere mortez
 s̄ magis gaudere a bone sp̄i esse i
 minente morte. a hoc suis discipu-
 lis declarauit in morte per duas ra-
 tiones. **P**rimo sic petiuit ab eis
Creditis inquit p̄ p̄hiam vestraz
 que differentia est inter hominē
 a bestiam: a qui inquit veritatē
 a rectitudinem in p̄hīa meretur ḡ-
 bus altissimos. **C**redimus inqui-
 unt. **T**unc ille **B**onus igitur qd̄ p̄-
 uenit hōi ex sciencijs illis. aut pro-
 uenit eis in hoc seculo i quo sum⁹
 aut in alio futuro. **S**i dicitis q̄ in
 hoc seculo in quo sumus. ergo gra-
 bus cōuenientes scientie non de-
 bidis. **N**am plures homines insipi-
 entes qui non cognouerunt crea-
 torem finierūt dies suos in bono a
 annos suos in desiderijs eorum. a
 plures sapientes qui cognouerūt
 creatorem suum habent p̄uacō-
 nem boni pacis. **E**x quo bonum a
 philophis expectatum non eue-
 nit ante mortem sed post mortez.
Quare mortē timens: q̄ via ē a in-
 cessus aīe ad illd̄ qd̄ maxie cupi-
 unt. **S**ecūdo sic idēz p̄uasit. **Q**uero

inquit a vobis. **V**t cum mors sit a
 liqd aliud q̄ recessus aie a corpore
 Responderunt q̄ non. Corpus eni
 nichil audit nec videt nisi per ani
 ma: sed consentit delectationibus a
 passionibus que sunt contraria ap
 petitui anime in eo q̄ vult ascende
 ad gradus bonos a reos. **Q**uare igitur
 doletis si anima recedit ab eo
 quod est contrarium sue delectationi
 a perfectioni a suo desiderio. **E**t ideo
 cum faceret Arist. mortui data esset
 a iocunda: dixit eis. **N**on cogitatis
 in cordibus vestris q̄ ego letor: e
 o q̄ sperem euadere ihermitate me
 a. **Q**uonia bene scio me modo mo
 riturum: a nisi esset hoc pomum quod
 in manu mea teneo: a quod odor illius
 me confortat a aliquantulum prolongat
 vitam mortuam exspirassem. **S**ed
 anima sensitiva in qua comunicamus
 cum bestiis fouet odore bono: sicut ego
 letor quod excedo de hoc seculo quod est
 compositum ex contrariis: quod quotli
 bet quatuor elementorum est contrarium
 alteri. **V**n quomodo posset stare aut di
 uisum prologari corpus ex hiis compo
 situm. **T**andem cadente pomum de ma
 nu mortuum est: pro quo philosophi orauerunt.
Ille qui suscipit aias philosophorum
 suscipiat aiam tuam. **I**saie. 40. **Q**ui
 sperat in domino mutabit fortitudinem
 pro morte viz transendo ad vitam. **T**
Tercio maxime sperare debet super
 ueniente perplexitate criminali des
 peationis. **E**cci. 2. **S**citote quia nul
 lus sperauit in domino: a confusus
 est. **D**icit Ipo. in aplo. **D**espice cum
 risu fratres seculares sunt ceteris alijs.
Et ideo sicut isemmis multum offert quod
 sunt bone spei: ita moraliter peccatoribus
Iuxta illud metricum. **S**peret qui metuit

**indituros vidi. Spe dicitur victores
 spe moriente mori. Vnde Berna. in
 quodam sermone. Tu es domine
 spes mea. Quicquid agendum. quic
 quid declinandum. quicquid tole
 randum. quicquid optandum. tu
 es domine spes mea: hec in vna oim p
 missionum causa: hec tota ratio mere ex
 spectationis. **P**retendat alie mentium susti
 nere se iacet post diei a estus. **J**eiu
 nare se bis in sabbo dicat. **P**ostre
 mo non esse sicut ceteri hominum glori
 Michi autem adherere deo bonum est:
 a ponere in domino deo spem mea
Et infra. **S**i michi premia promit
 tuntur: per te obtinenda sperabo.
Si surgant aduersum me prelia. **S**i
 seuiat mundus. **S**i fremat malignus
Si ipsa caro aduersus spiritum con
 cupiscat: in te sperabo. **I**n **D**e **Q**uo
 niam tu domine singulariter in spe
 constituisti me. **L**ectio centesima
 quinquagesima quarta**

Qui autem ludibrijs a increpa
 tionibus non correcti sunt:
 dignum dei iudicium exper
 ti sunt. **I**n hijs enim que patiebantur
 moleste ferebant: in quibus pa
 tientes indignabant: pro hec quos
 putabant deos in ipsis cum exter
 minarent: videtes illum quem o
 lim negabant se nosse deum: veu
 agnouerunt: propter quod a finis
 condemnationis illorum veniet su
 per illos. **D**edato sufficet quod deus est be
 nignus flagellando quod ad illos qui se cor
 rigunt: hic finaliter concludit quod
 est iustus rigidus a seuerus con
 tra illos qui se propter flagella non
 conuertunt. **E**t circa hoc duo facit
Nam primo ostendit quod deus contra eos iustus
 expectet iudicium. **S**ecundo declarat

iudicij sui modū. **secūda** psibi.
In hīs enim q̄ paciebāt **Quī** ad
 p̄mū de sic **Qui** at̄ ludibrijs a iere-
 pacōibus non correcti sunt dignū
 dei iudiciū exp̄ti sūt. **Ludibriū** s̄m
Opiā est res aliqua q̄ digna est
 haberi ludo vel contēptui vel ma-
 gis p̄e in sacra scriptura de ludi-
 briū pena alicui illata cum ludo a
 derisione. **Et** q̄ deus chanaanēos sic
 afflixit vt hebrei de eis ludere a rīde-
 re potuerūt q̄n viderunt eos per ves-
 pas a muscas exterminari ideo dī-
 citur de eos ludibrijs p̄iuisse a i-
 crepacōibus p̄verba videlicet suo-
 rum suoz eos monēdo. **Et** quia nec
 hīs nec illis correpti sunt a correc-
 tionem p̄pter quā sic correpcō nō
 habuerunt. **I**deo dignum dei iudi-
 cium exp̄ti sunt. **Et** per quē modū
 subiūgit̄ inuicando t̄n̄ idēz q̄ p̄i-
 us dcm̄ est frequēter qualiter per
 talia aīalia puniebantur quāta i
 p̄iudiciū dietatis coherant.
In punitione vero duo fiebant.
Primo ipsi afflicti murmurauerūt
 a contra deum indignabant̄. **Se-**
 cundo ex falsis dīs quos in specie
 animabum coherūt ad rei dei no-
 ticiā deducebātur. **Nā** q̄n ip̄i ydo-
 latre affligebant̄ clamaueūt pro
 literacōe sua ad deos quos colebāt
Et cū eos impotētes sentirent redu-
 cti sunt ad cognoscendū verū deū
 quem olym negabant se nosse.
Quia s̄m **Grego**. oculos quos cul-
 pa claudit. pena aperit. p̄pter q̄d
 a finis condēnationis illorum rei-
 et super illos a finalis condēna-
 tio que in inferno sine carebit. **Ne-**
 gabant se nosse deum. **Circa** illaz
 clausulam notandum est q̄ tria

geneā hōmīnū negant se nosse **Colo.**
 deum videlicet auari: a pecuniosi.
 superbi a presumptuosi perini a
 maliciosi. **Pecuniosi** sunt nimis te-
 naces. **Presumptuosi** sunt nimis
 audaces. **Maliciosi** sunt nimis fal-
 laces. **Primi** negant deum quate-
 nus est caritas. **Secundi** est boni-
 tas. **Tercij** quatenus est veritas.
Primi ergo se negant deū nosse
 auaria tenaces. **Cristus** enim eis
 apparet in forma pauperis osten-
 dens indigentiam a petens carita-
 tem: ipsi pauperem contemunt
 nec poterunt se excusare dicentes
 Dñe apparuisti nobis i aliena effi-
 gie: non potui noticiāz tui habere
Præmoniti sunt enim q̄ cristus in
 presenti tali roba vestitur. **Isti** sūt
 de quibus dicit cristus. **Non** pote-
 stis deo seruire a mammonē a ne-
 mo potest duobus dominis serui-
 re. **Aut** enim vnum odio habebit
 a alterum contemnet. **Matth** sexto
 de ista negacione pulchre se ex-
 cusat sanctus **Job** tricesimo p̄io
 Si negavi q̄d volebant pauperi-
 bus: a oculos vidue expectaē fe-
 ci. **Isti** negant cristum: modo a cri-
 stus eos negabit i die iudicij q̄n
 dicit eis illud **Matth**. vicesimo qui-
 to. **Amen amen** dico vobis: nescio
 vos a **Matth** decimo. **Qui** negaue-
 rit me coram hominibus negabo
 a ego eum coram patre meo.
Secundo negant se nosse deum p̄-
 sumptuosi a nimis audaces. **Ues**
 sunt qui proprie fortitudinē vel vi-
 ribus innitentes non recommen-
 dant se deo. nec diuinum implo-
 rant auxilium sicut cristus eos do-
 cuit. **Matth**. sexto dicit. **Et** ne nos

inducas in temptationem. Tales sunt qui se immergunt periculis temptacionum a male societati se admiscunt: suspecta consortia non re fugiunt a ideo cito cadunt. **Uox** figuram a signum gessit **Petrus**: qui proprie infirmitatis ignarus dixit **xpo** Etiam si oportuerit me mori tecum: non te nego **Math. 26**. Ipse tamen eadem nocte se ingerens societati curialium a mulierum **xpm** ter negavit sicut ibidem scribit. Tales sunt multi se iactantes de castitate a continentia a alios qui cadunt contempte si ipsemet ex modica temptacione verati facillime caprentur a frequenter capiuntur. Et ideo sancti viri de se recomendant continue scientes quod divina bonitas est a non sua: si contra temptaciones existant. Et ideo signanter dicit **Job**. Si vidi solem cum fulgeret a lunam incendentem dare a letatum est in abscondito cor meum a osculatus sum manum meam: que est iniquitas maxima. a negatio contra deum altissimum **Job. 31**. Vbi de **Glosa Gregorij**. Osculari manus est bonum vel nature vel gratie a deo concessum meritis humanis attribueri. **Ubi** qui bona opera faciunt a illa deo non attribuunt sicut virtuti naturali vel prudentie proprie: hii deus qui est bonitas a quo omne bonum deriuatur negant. Tercio negant se deum nosse piuri maligni a fallaces: cuiusmodi sunt falsi testes a falsi aduocati a falsi iudices qui scienter veritatem negant. **Xps** est veritas **Io. 14**. Falsi enim testes a iudicibus inuestigantur quod super materiam de qua fit inquisitio veritatem dicant: si dem presentent. si ipsi vo-

luntate a veritate recedunt. a tales non solum **xpm** negant imo vendunt. **Ubi Glosa super illud Math. 26**. Exinde querebat oportunitatem ut eum traderet. Multi enim hodie sunt qui factum **Iude** execratur a ideo faciunt. Nam cum pro munere falsum testimonium dicit: deum qui veritas est vendunt. **Uox** figuram gesserunt **Iudei** quibus **Petrus** dixit **Actuum 3**. Deus glorificauit filium suum **ihm** quem vos quidem tradidistis a negastis ante faciem **Pilati**. iudicante illo dimitti. Tales sunt etiam falsi iudices qui scienter veritatem subuertunt a iudicant pro muneribus illud quod sciunt esse falsum vel pro timore a minis a veritate recedunt. Sicut fecit **Pilatus** qui audito isto verbo a iudeis. Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Timuit a a dictamine proprie conscientie excessit. **Et** tamen est notandum quod non excusatur falsi iudices nisi totis viribus liberare studeant innocentes. Legimus enim **Math. 26**. quod **Pilatus** multipliciter egit ad liberationem **xpi**. Primo comparando latronem iusto dicendo. **Quem** vultis dimittam vobis: **Barrabam** an **ihm** quoniam dicit **xps** sicut quasi diceret. Necessarium habetis **xpm** dimittere ex quo debetis eum dimittere. vel latronem. Secundo cum quereretur a **Iudeis**. Quid enim mali fecit a quid faciam de **ihesu** qui dicit **xps**. Tercio quando lauit manus suas coram populo a dixit. Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Quanto quoniam flagellari eum mandauit. **Quod** ideo secundum **Rabanum** fecisse creditur ut **Iudei** penis et opprobrijs eius facerent desisterent.

desisterent ab instantia mortis xpi
 Sed hijs omnibus non obstantibus
 non excusatur Pilatus: quia
 sciebat eum innocenter. et quod per inuicem
 tradidissent eum Iudei. Hoc
 tamen non obstante istud verbum con-
 cludit Pilato. Si hunc dimittis non
 es amicus cesaris. Vnde audito hoc
 verbo adiudicauit fieri petitionem
 iudeorum de xpo. **Matth. 27. a Jo.**
19. Et sicut falsi iudices cum preten-
 dunt se velle defendere veritate; di-
 ligenter inquirunt de veritate. si si pos-
 sint ea faciliter videre non perse-
 quuntur. Ita Pilatus diligenter inquisi-
 uit a xpo quid est veritas. si noluit
 xpi responsum audire. si post que-
 stionem exiit continue ad iudeos
Jobus. De hijs omnibus verificatur
 illud **Ite. 4.** Negauerunt dominum
 a dixerunt. Non est ipse neque veni-
 et super nos malum. Falsi ei aduoca-
 ti dicunt se nosse de verbis: si fac-
 tis eum negant. et non solum negant
 imo reprobant veritate; et colorant
 falsitatem. De quibus verificatur
 illud ad **Tytum primo.** Inquinatae
 sunt vie eorum a mens a conscientia. Co-
 fitentur autem se nosse deum. factis autem
 negant. De istis loquitur yfidorus in
 quadam epistola sic eos describit. Vnde
 sunt in conuiujs scurriles: in exactionibus
 arpie: in collusionibus testie
 in questionibus fatue: ad intelligendum
 saxe: ad iudicandum ligneis:
 ad ignoscendum ferrei: ad amici-
 cias pardi: ad faccias visi: ad
 fallendum vulpes: ad superbien-
 dum tauri et ad obseruandum mino-
 tauri. **Hec ille.** Istis nichil sufficit
 nichil placet nisi pecunia. Sicut
 dicit **Alanus** in libro suo de questu

natute. Si quis inquit aemulatur pe-
 cunia tamquam loriceis argenteis tor-
 rentis impetu **Tulliani:** sulphuris
 incurfus **Hectori:** robur virtutis
Herculee: vsipellis **Vlises** vilipe-
 dit astucias. Et intantum huiusmodi faes
 incanduit ut dyalctice muta sit
 subtilitas: rethorice languescat ci-
 uilitas: vbi numerorum porat plura-
 litas. Si enim in aures iudicis vel ad-
 uocati susurret pecunia: **Orphei** li-
 ra: carmen aphetriomis: musa vngi-
 lii voce pecunie suffocantur. Quid
 plura? Vbi numerus loquitur: **Tul-
 liani** eloquij lingua mutescit: vbi
 numerus militat **Hectorio** milite
 fulgura percussantur: vbi pugnat
 pecunia expugnat **Herculea:** nu-
 mus vincit: numerus regnat: num-
 mus impat vniuersis. **Hec Ala-
 nus.** Istis aduocatis sic dicit **Am-
 brosius** in quodam sermone. **Iuste**
dicit. Redde quod accepisti quod con-
 tra veritatem dixisti: iniquitati af-
 fuisti: iudice feculisti: iustam cau-
 sam oppressisti: de falsitate vixisti

Capitulum. 13. Lectio. 144.

Uam autem sunt omnes
 homines in quibus non
 subest scientia dei a de-
 his que vident bona
 non poterant intelligere eum qui neque
 de operibus attendentes agnouerunt
 quis esset artifex. si aut ignem a
 spiritu: aut citatum aerem: aut girum
 stellacum: aut nimiam aquam: aut so-
 lem: aut lunam rectores orbis ter-
 rati deos putauerunt. Postquam sa-
 lomon persecutus est iustam chana-
 neorum exterminacionem per deum. pro
 eo quod deum colere noluerunt. si sicut
 stulti a insani ydol fuisse perlingerunt
 144.

309

Ca 13